N°. 113. A°. 1859.

DONDERDAG 12 MEI.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer 0.20
Andere Advertentien per regel 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een

BIJBLAD.

BUITENLAND.

LONDEN den 10 Mei.

Men verneemt dat de Prins van Wallis, na zijne terugkomst in Engeland, zijne vroegere woning in White Lodge niet weder betrekken zal, maar dat eene reeks van vertrekken in het paleis van Buckingham hem en zijn niet groot maar uitgezocht gevolg tot woning aangewezen zal worden.

— De Hofcourant zegt dat de Regering besloten heeft, bijaldien de ziekte van sir E. Bulwer Lytton nog eenigen tijd mogt voortduren, hem zijn ontslag in te willigen en het departement van Kolonien een ander hoofd te geven.

— Niet minder dan vijf schroef-stoombooten van het grootste kaliber hebben bevel van de Admiraliteit ontvangen om Sheerness en Devonport te verlaten en zich bij de Kanaalvloot te voegen, die overigens eerlang ook nog door een ander linieschip en verscheiden andere oorlogsvaartuigen zal worden versterkt.

— De Morning Herald komt tegen de benaming van Engelsche commissarissen op, door andere dagbladen aan de drie officieren gegeven, die door de Regering benoemd zijn om de oorlogvoerende legers te vergezellen. Die officieren, zegt dat blad, zijn met geene andere functien belast dan de Regering op de hoogte van den loop der krijgsgebeurtenissen te houden.

— De beursspeculanten alhier zijn sedert zondag veel minder beducht voor de gevolgen van den oorlog tusschen Frankrijk en Oostenrijk, op welken dag het bekend werd dat Engeland meer bepaald de onzijdigheid tot zijne gedragslijn wil aannemen.

— De Armenian heeft te Liverpool berigten van de Westkust van Afrika aangebragt. Op de Goudkust houdt de bevolking zich ijverig met de katoenteelt bezig en wordt daarin door verscheiden der meer beschaafde inlandsche opperhoofden ondersteund. De handel in al de havens van Sierra Leone was gedrukt. Obe, de Koning van Jaboo, weigerde het vervoer van palmolie door zijn Land, als reden waarvoor hij opgeeft dat de bevolking van Ibbadans hem benadeeld heeft, maar waarschijnlijk uit misnoegen tegen het Fransche stelsel van landverhuizing. Ten gevolge van het beletten van den oliehandel te Badagna en Porte Novo door den Koning van laatstgenoemd gewest, is de Engelsche Consul genoodzaakt geweest den luitenant Glover te bevelen dat hij twee oorlogschepen wapenen moest, om dien Vorst te beduiden dat hij het verdrag geschonden heeft en den handel onverwijld weder moet vrijstellen.

PARIJS den 10 Mei.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Op het oogenblik dat ik u schrijf, verlaat de Keizer de Tuileriën, om zich naar het station van den Lyonschen spoorweg te begeven. Eene ontelbare menigte verdringt zich langs den weg, dien de stoet heeft af te leggen. In den faubourg St. Antoine zijn de werkplaatsen ten 12 ure gesloten om de werklieden in de gelegenheid te stellen getuige te zijn van het vertrek des Keizers. Al de straten, welke de rijtuigen van het Hof moeten passeren, zijn met vlaggen versierd. In de nabijheid van het spoorwegstation, dat als voor een nationaal feest is uitgedoscht, vormen zich de talrijke groepen der bevolking, welke uit alle hoeken van Parijs is toegestroomd, om den Keizer bij zijn vertrek te begroeten. Twee bataillons, een van de Keizerlijke garde en het andere van de linietroepen, in groot tenue, benevens detachementen van de nationale garde, maken de eerewacht uit of zijn langs den weg geschaard. Het rijtuig der Vorstelijke personen wordt geëscorteerd door het corps der cent gardes en het militaire huis des Keizers. Ten 7 ure zal de spoortrein waarschijnlijk te Montereau zijn aangekomen en de Keizer zal daar het middagmaal gebruiken.

Intusschen zal dan de zamengevloeide menigte reeds weder verstrooid zijn, vol vertrouwen op het geluk van Frankrijk en op de dapperheid van onze troepen.

De gebeurtenis van heden geeft bij verschillende personen tot zeer verschillende denkbeelden aanleiding. De Keizer heeft niet dan na ernstig nadenken besloten om zelf het opperbevel over zijn leger te aanvaarden. Voor een zoo vastberaden, zelfstandigen geest, voor iemand die zoo naijverig is op zijne magt, welke trouwens alleen door hem veilig kan worden uitgeoefend, moet er eene zeer magtige drangreden hebben bestaan om hem te kunnen bewegen zelfs maar voor een oogenblik afstand te doen van zijne souvereine regten. Victor Emmanuel was geen Koning meer van den dag af, waarop hij zijne magt in handen van zijn neef had afgestaan; hij is „de eerste soldaat van Piémont." Zoo heeft ook Napoleon III, bij het instellen van het regentschap, opgehouden Keizer te zijn; hij is thans het hoofd der Italiaansche onafhankelijkheid. Het is een edele titel, dien hij trachten zal zich waardig te maken. Hij kan zich in zijne verbeelding dertig jaren terug denken, toen hij als eenvoudig vrijwilliger medestreed om voor Italië de onafhankelijkheid te verwerven. Hij komt thans terug aan het hoofd van een geducht leger, dat wel voorzien is, gehard tegen alle vermoeijenis, tegen allen strijd. Het geluk, dat niet heeft opgehouden hem tien jaren lang te overladen met al hetgeen een mensch zou kunnen begeeren, zou hem ook thans wel de overwinning kunnen schenken en hem aldus aan Italië de heilige schuld van zijne afkomst doen betalen. De toekomst, wat er ook gebeure, is zwanger van groote gebeurtenissen, hetzij zij de overwinning brengt of de nederlaag. De overwinnaar zal edelmoedig zijn; de nederlaag zou nog vreeselijker zijn voor onze vijanden dan voor ons.

Maar er worden nog andere denkbeelden opgewekt, welke ik niet met stilzwijgen mag voorbijgaan. De volksmenigte verdringt zich tegenwoordig rondom den Keizer en begroet in hem den toekomstigen bevrijder van Italië; hare geestdrift getuigt van opregte vaderlandsliefde; zij gevoelt dat hare sympathiën in deze oogenblikken door het Hoofd van den Stáat worden vertegenwoordigd. Napoleon III is de verpersoonlijking van het nationaal gevoel dat eene andere Natie, welke onder het despotismus zucht, bevrijd wil zien. Maar gelooft gij niet dat de bevoorregte klassen, de adel, de geestelijkheid, de industrie, zich beangstigen over deze naauwe aansluiting van de Natie en den Vorst, welke de kracht uitmaakte van Napoleon I, zoo als zij thans die is van Napoleon III? Het volk bewijst heden zijne eendragt, zijne kracht, zijne geestdrift voor de Italiaansche vrijheid; maar morgen, wanneer die zaak is gewonnen, naar welke zijde zal dan het volk die kracht overbrengen, welke het thans weder in geheel zijn gewigt heeft kunnen waardeeren? Het revolutionnaire instinct sluimert slechts bij de massa's: er is zoo veel niet noodig om het op een oogenblik weder te doen bovendrijven. Elke groote volksbeweging geeft aan den minst helderziende stof tot nadenken. De plegtige dag van heden zal in sommiger gemoed verwachtingen hebben achtergelaten die zich zullen ontwikkelen, in anderer gemoed daarentegen eene vrees, welke God verhoede dat wij ooit mogen zien verwezenlijken.

— Heden middag ten 12 ure is er in de Kapel der Tuileriën eene mis gevierd om den zegen des Hemels op de wapenen van Frankrijk af te smeeken. Zij werd bijgewoond door den Keizer, de Keizerin, de Prinsen en Prinsessen der Keizerlijke familie, de ministers en een aantal grootwaardigheidbekleeders. Mr. Morlot, aartsbisschop van Parijs, groot aalmoezenier, heeft de dienst verrigt, bijgestaan door de aalmoezeniers en kapellaans van het huis des Keizers.

— Heden morgen ten negen ure heeft de generaal de Lawoestine op het plein der Invaliden eene wapenschouwing gehouden over acht bataillons der nationale garde. De houding dier troepen was uitmuntend en de generaal heeft daarover zijne tevredenheid betuigd aan de verschillende bataillons-chefs. Donderdag en vrijdag zullen zestien andere bataillons de revue passeren.

— Gedurende den tijd welken de Keizer in het leger doorbrengt zal zijn kabinet, op den tegenwoordigen voet ingerigt, te Parijs gevestigd blijven, weshalve alle voorstellen, verzoekschriften en brieven, op bijzondere of vereenigde belangen betrekkelijk, aan den Keizer te Parijs en niet aan zijn hoofdkwartier gerigt moeten worden.

— De veel belovende Nederlandsche componist Eduard de Hartog gaf dezer dagen in de zaal Herz alhier een concert, in hetwelk verschillende zijner compositien werden uitgevoerd, die algemeen genoegen gaven.

— Te Tarbes zijn ernstige ongeregeldheden ontstaan, ten gevolge van het misnoegen over het onlangs door den maire ingevoerd regt op de staanplaatsen op de openbare markten. Toen men laatstleden donderdag, bij gelegenheid der wekelijksche veemarkt, dat regt heffen wilde, kwamen de landlieden, die hun vee ter markt gebragt hadden, in hevig verzet en was de gendarmerie buiten staat de orde te handhaven. Hunne kaserne werd aangevallen, verscheiden gendarmes werden gekwetst en de meesten konden hun leven alleen redden door zich op hunne zolders te verschansen. De meubelen werden verbrijzeld en de maire is, na met een steen geworpen te zijn, in een huis gevlugt. Weldra verspreidde zich het alarm door al de wijken, de kaserne werd genomen en, nadat de troepen versterking ontvangen hadden, hernomen. Er zijn verscheiden dooden en gekwetsten gevallen, waaronder onschuldige buitenlieden, die uit nieuwsgierigheid om te zien wat er gebeurde, op de plaats van het oproer waren blijven staan.

De nacht van donderdag op vrijdag werd in groote ongerustheid doorgebragt, ofschoon de maatregelen, door den prefect en den generaal de Cognord genomen, de stad in veiligheid tegen elken ernstigen aanval stelden. De kaserne der gendarmerie leverde des morgens een akelig tooneel van verwoesting op; de benedenvertrekken waren met steenen overdekt en die welke tot berging der zadels dienden geheel uitgeplunderd. Het aantal der dooden en gekwetsten is nog niet juist bekend. De justitie heeft hare nasporingen aangevangen en verscheiden personen zijn gearresteerd, terwijl zorg gedragen is tegen de herhaling van dergelijke tooneelen op den aanstaanden grooten marktdag, die gewoonlijk de bewoners van het naburig gebergte stadwaarts lokt.

— Volgens den Constitutionnel heeft de Oostenrijksche veldmaarschalk Giulay den 30sten laatstl. eene zeer gestrenge proclamatie aan de bewoners van Piacenza uitgevaardigd, in welke de straf des doods, met uitsluiting van alle andere straffen, op een vijftiental overtredingen van verschillenden aard bedreigd wordt, welke het doel verraden of in de hand werken zouden om het regeringsstelsel van Oostenrijk of in de Hertogdommen gewelddadig te veranderen, of een van buiten aankomend gevaar te vergrooten.

— Volgens hetzelfde blad is de Koning van Sardinië, op het vernemen der afpersingen en gewapende plunderingen, aan welke de Oostenrijksche soldaten zich in alle Sardinische plaatsen waar zij zich ophouden overgeven, zoo zeer geërgerd geworden, dat hij, niet als Koning, maar als opperbevelhebber des legers, den generaal Giulay schriftelijk gevraagd zou hebben of hij soldaten dan wel struikroovers onder zijne vaandels heeft.

KEULEN den 10 Mei.

Na eene stormachtige overvaart zijn de Koning en de Koningin van Pruissen den 7 dezer behouden te Triest gearriveerd, en dachten den 11 dezer, over Laibach en Grätz, Weenen te bereiken.

— De Keizer van Oostenrijk heeft dezer dagen een bezoek afgelegd bij Prins Metternich, hetwelk eenige uren heeft geduurd. De genoemde Staatsman viert den 15 dezer zijn 86sten verjaardag.

— De volgende levensbijzonderheden der drie Oostenrijksche bevelhebbers, die denkelijk eerlang weder eene voorname rol op het oorlogstooneel zullen vervullen, kunnen in het tegenwoordig oogenblik niet onwelkom zijn. Frans, graaf Giulay, den 1 september 1798 geboren en derhalve ruim 60 jaren oud, is de zoon des veldmaarschalks Giulay, die in 1813 te Dresden en Leipzig, in 1814 bij Brienne en Bar sur l'Aube bevel voerde en in 1831 als voorzitter van den Hofkrijgsraad stierf. Frans Giulay trad ten jare 1816 in dienst, werd in 1839 generaal-majoor, in 1846 luitenant-veldmaarschalk, en bewees in 1848, bij het uitbreken der oproerige bewegingen, als militair bevelhebber in het Kustland te Triest groote diensten, ook dewijl men hem het behoud der Oostenrijksche marine te danken had, terwijl hij Triest, Pola en andere punten deed versterken. Van junij 1849 tot julij 1850 was hij minister van oorlog, werd toen bevelhebber van het 5de legerkorps te Milaan en aanvaardde later, met den rang welke in Oostenrijk den naam van veldtuigmeester draagt, het bevel over het 2de legerkorps en het opperbevel in Lombardije, Venetië, Carinthië en het Kustland. — Lodewijk, ridder von Benedek, luitenant-veldmaarschalk, de zoon van een arts te Oedenburg in Hongarije, telt 55 jaren en daarvan 37 jaren dienst. Tijdens den Gallicischen opstand in 1846 verwierf hij zich een naam, door het krachtig smoren van dien opstand in de beginselen, terwijl hij zich in 1848 en 1849 nieuwen roem verwierf, onder anderen bij het innemen van Mortara en in den slag bij Novara. Als generaal-majoor ging hij in laatstgenoemd jaar met het 1ste reservekorps van het Donauleger ook naar Hongarije, waar hij tweemalen gekwetst werd. Toen hij als generaal-kwartiermeester bij den staf van het 2de legerkorps te Verona kwam, ondervond hij van Radetzky groote onderscheiding. Later werd hem als luitenant-veldmaarschalk het bevel over het 4de legerkorps te Lemberg toevertrouwd, van waar hij nu weder naar het oorlogstooneel in Italië geroepen is. — De derde opperbevelhebber in Italië is de baron von Zöbel, een man van bijna 60 jaren, die zich nu tien jaren geleden in den veldtogt aldaar insgelijks eervol onderscheiden heeft.

— De Allgemeine Zeitung zegt, dat zij, wegens de zonderlinge geruchten, die er omtrent het gebeurde in de zitting van den Bondsdag op den 2 mei in omloop zijn, het noodig oordeelt de rondgaande depêche van den 28 april openbaar te maken. Het stuk luidt aldus:

De Keizerlijke Regering was met de Koninklijke Pruissische Regering overeengekomen, dat zij het voorstel om in den Bond te handelen over het geval, voorzien in art. 47 der Weener slotacte, zou uitstellen tot op het oogenblik, waarop Frankrijk formeel zijn voornemen zou hebben te kennen gegeven om deel te nemen aan den oorlog tusschen Oostenrijk en Sardinië. Dat oogenblik is thans gekomen, daar de Fransche zaakgelastigde, de markies de Banneville, ten gevolge van een door hem ontvangen telegrafisch bevel, mij den 26 heeft verklaard dat zijne Regering in het overtrekken der Sardinische grenzen door de Oostenrijksche troepen een casus belli voor zich zou zien, en daar Frankrijk deze laatste gebeurtenis zelfs niet heeft afgewacht om zijne troepen naar Sardinië te zenden. Intusschen is ook het ontwijkende antwoord uit Turijn en zijn tevens de berigten eener militaire omwenteling te Florence en van opstanden te Massa en Carrara hier aangekomen, weshalve onze troepen bevel hebben ontvangen Piemont binnen te rukken. In deze omstandigheden kunnen wij niet langer aarzelen onze meening te Frankfort te kennen te geven en belasten den graaf Rechberg in eene zoo mogelijk aanstaanden maandag te houden buitengewone vergadering van den Bondsdag, de verklaring in te dienen, waarvan ik de eer heb u bij deze een afschrift aan te bieden. Ik verzoek u haar onverwijld ter kennisse te brengen van de Regering bij welke gij ons vertegenwoordigt, daarbij thans de hoop te kennen gevende dat deze verklaring zal gevolgd worden door de mobilisatie van het Bondsleger, en dat de respective gezanten bij den Bondsdag last zullen ontvangen om tot dat besluit mede te werken. (Geteekend) Graaf Buol.

Hetzelfde blad doet deze mededeeling volgen door de aanmerking dat het, bij de vroeger gemaakte afspraak tusschen Oostenrijk en Pruissen, vreemd is wanneer Pruissen zich beleedigd toont, dat de circulaire niet naar Berlijn werd gezonden en eindigt aldus: „De jongste nota in den Moniteur, dat Frankrijk zijne strijdkrachten aan den Rijn met geen enkel regement heeft vermeerderd, is slechts eene nieuwe editie van den leugen dat het in het geheel geene krijgstoerustingen gemaakt heeft. Wanneer, na de laatstbedoelde verzekering, plotseling 150,000 man naar Piemont konden oprukken, zoo zou het ons niet verwonderen wanneer na de jongste phrase eveneens 150,000 bajonnetten aan den Rijn verrezen, „om de Duitschers aan hunne eenheid te helpen," zoo als het in 1807 en 1809 heette, of zelfs, zooals le Nord thans te kennen geeft, „om Pruissen bij te staan tegen den kamplust der kleinere Duitsche Staten." Voorzeker, de lof, dien wij sedert drie maanden uit Franschen mond over de gematigde, vredelievende houding van Pruissen vernamen, viel reeds genoeg in het oog. Maar dat nu de Russische Nord nog moedwillig den spot drijft met deze houding, moet toch ieder eerlijk Pruissenhart schokken. Wij hopen dat spoedig *ondubbelzinnig* zal worden verklaard hoe de Prins Regent en zijne ministers eigenlijk over de zaak denken, en dat dan die lof, zoowel als die hoon, voor altijd zullen verstommen."

Wat de Allg. Zeitung zou wenschen dat door de Pruissische Regering verklaard werd, is niet moeijelijk na te gaan. Uit alle steden van Duitschland laat het blad zich schrijven dat men *handelend* voor Oostenrijk moet optreden, eer het te laat is, eer de Keizerstaat door den strijd in Italië wordt verzwakt. Uit Keulen heet het onder anderen: „In onze Rijnstreken wordt de stemming van dag tot dag vuriger. Reeds verneemt men in het dof gemompel der volksstemmen: op, naar Parijs! — Nog spreekt men dat woord zachtkens uit, maar het zou tot een luid koor worden, zoodra van Berlijn uit het teeken werd gegegeven; intusschen schiet het denkbeeld van den marsch der geheele Duitsche magt naar Parijs steeds dieper wortel en alleen het verjagen van den 2 december (Keizer Napoleon III wordt in de laatste weken bijna uitsluitend zoo door de Allg. Zeitung genoemd) door de Franschen zelf zou de gemoederen kunnen bevredigen.

— Volgens brieven uit Triest van 5 dezer was de stoomboot der Lloyd, welke dien dag des morgens vroeg reeds uit de Levant werd verwacht, bij het vertrek van den post nog niet in het gezigt. Dit zou wel de laatste togt van de schepen der Lloyd van Konstantinopel naar Triest zijn, daar men algemeen dacht, dat de laatst aangekomen boot niet weder naar Konstantinopel zou kunnen vertrekken, zonder gevaar te loopen van in de Middellandsche of Adriatische Zee Fransche oorlogschepen te ontmoeten. Dit is voor de Lloyd des te erger, daar de Russische stoombootmaatschappij der Zwarte Zee zich gereed maakt de linie tusschen Konstantinopel en Triest te bevaren.

— In de Herzegowina is een opstand uitgebroken en hebben de insurgenten, in vereeniging met de Montenegrijnen, de Turksche troepen, die grootendeels bestaan uit Baschi-Bozuks, op de vlugt gejaagd, daar zij te zwak waren om met goed gevolg weerstand te kunnen bieden. Derwisch-pacha heeft alle beschikbare troepen uit Mostar en Sarajeoo bij elkander verzameld en is daarmede de insurgenten te gemoet getrokken. Men twijfelt echter zeer of hij in staat zal zijn den opstand te onderdrukken, daar hij slechts over eene zeer geringe krijgsmagt heeft te beschikken en de versterkingen, waarom hij, in afwachting der dreigende gebeurtenissen, reeds eenige weken geleden had gevraagd, nog steeds niet zijn aangekomen.

— Op het voorbeeld van Galacz is te Odessa eene beweging tegen de Israëliten ontstaan en heeft een plunderzieke hoop zich op de huizen der Joodsche bevolking geworpen, om daar te rooven en te moorden. De Gouverneur heeft het standregt doen afkondigen en zes personen, die de belhamels waren, onverwijld laten doodschieten.

BRUSSEL den 11 Mei.

De Senaat heeft gisteren het wetsontwerp, waarbij het handels-tractaat tusschen België en Frankrijk wordt geprorogeerd, aangenomen.

Het wetsontwerp ter verhooging der begrooting van het ministerie van oorlog met 9 millioen, ter voltooijing van eenige werken en ter voorziening in verschillende behoeften van het departement is door de Kamer der Volksvertegenwoordigers met algemeene stemmen aangenomen. Evenzoo de wetsontwerpen tot aankoop der verzameling van wijlen den geleerden geoloog André Dumont en tot toekenning van een pensioen van 2000 francs aan diens weduwe. De zaak der tollen op het kanaal van Charleroi heeft eindelijk aanleiding gegeven tot eene vrij levendige discussie tusschen eenige leden en den Minister van openbare werken, die het oogenblik niet geschikt rekende tot de eindregeling dezer zaak, ofschoon de verlangde wijzigingen hem in beginsel billijk toeschenen.

PER TELEGRAAF.

Uit de gisteren medegedeelde maatregelen, door den Keizer der Franschen verordend voor het beheer der zaken gedurende zijne afwezigheid, mogt men besluiten dat Zr. Ms. vertrek zeer nabij op handen was. Zulks heeft zich dan ook bevestigd, dewijl uit de sedert ontvangen telegrafische depêches is gebleken, dat Keizer Napoleon en Prins Napoleon gisteren (dingsdag) avond ten zes ure Parijs verlaten en zich over Marseille en Genua naar het tooneel, des oorlogs begeven hebben, waar zij derhalve morgen (donderdag) kunnen aankomen.

Men mag alsdan spoedig zeer gewigtige gebeurtenissen te gemoet zien en hoogst waarschijnlijk zal, bij de houding welke de Oostenrijkers thans hebben aangenomen, de vereenigde Fransch-Sardinische krijgsmagt alsdan offensief te werk gaan.

Uit de laatst ontvangen officiële bulletins blijkt toch, dat de Oostenrijksche troepen, na vele vruchtelooze pogingen om de Pô over te trekken, eerst verschillende door hen ingenomen stellingen aan de Pô verlaten hebben en thans ook weder in aller ijl over de Sesia zijn teruggetrokken. De officiële berigten uit Weenen maken echter nog geen gewag van dit terugtrekken over de Sesia. De tijd zal leeren, welke de oorzaak is van deze terugtrekkende beweging.

Zeer belangrijk is hetgene in onderstaande depêche uit Rome wordt gemeld nopens de houding in deze door den Paus tegenover de Oostenrijksche Regering aangenomen.

LONDEN den 10 Mei.

De talrijkste kiesvergadering in een der graafschappen van het Vereenigd Koningrijk, de West Riding van

Yorkshire, had heden zijnen vertegenwoordiger in het Parlement te benoemen. De heer Wortley, voormalig solliciteur-generaal in het ministerie Palmerston, en die zich als ministerieel kandidaat bij de kiezers had opgedaan, leed de nederlaag, dewijl de heer Crossley, een liberaal, die tot de voornaamste en rijkste fabriekanten des Lands behoort, benoemd werd.

LONDEN den 11 Mei.

De Morning Herald, een half officieel blad, spreekt het gerucht tegen van geheime verstandhouding tusschen Engeland en Pruissen; Engeland heeft geene zoodanige schikking getroffen.

Dat blad noemt het gebeurde te Ancona eene verkrachting der neutraliteit. De bezetting te Rome zal worden versterkt.

(*Latere depêche.*)

De Times deelt mede dat, ten gevolge van het protest, door den Franschen Ambassadeur bij de Pauselijke Regering ingediend tegen de schending der onzijdigheid van haar grondgebied door de Oostenrijkers, het afkondigen van den staat van beleg te Ancona is geschorst, het licht op den vuurtoren aldaar weder is ontstoken, en de Oostenrijkers beloofd hebben Toskane niet van den kant der Romeinsche Staten te zullen binnendringen.

PARIJS den 11 Mei.

Gisteren avond ten zes ure hebben de Keizer en Prins Napoleon deze hoofdstad verlaten. Op hunnen weg bevond zich eene talrijke volksmenigte, welke hen met luid gejuich begroette.

De Keizerin vergezelt den Keizer tot Montereau.

Aan het stationsgebouw waren vele hooggeplaatste personen bijeen om Z. M. een laatst vaarwel te zeggen.

De Moniteur deelt mede dat de Graaf de Persigny tot Gezant van Frankrijk te Londen is benoemd.

MARSEILLE den 10 Mei.

Voor de ontvangst des Keizers alhier en zijn vertrek naar Italië zijn alle toebereidselen gereed. De kavalerie der Keizerlijke garde is bereids ingescheept, om gelijktijdig met den Keizer van hier te vertrekken.

MARSEILLE den 11 Mei.

De Keizer, die hier heden middag ten twaalf ure aankwam, scheepte zich ten half een ure aan boord van de Reine Hortense in, welk stoomjagt onverwijld daarop het anker ligtte.

ROME den 7 Mei.

Naar aanleiding van de tegenwoordige gebeurtenissen heeft de H. Vader een rondgaanden brief gerigt aan alle Bisschoppen der Christenheid.

ROME den 9 Mei.

De Oostenrijkers hebben de stad Ancona en derzelver gebied in staat van beleg gesteld. Per telegraaf heeft de Pauselijke Regering deswege vertoogen naar Weenen gerigt, en wanneer de staat van beleg niet wordt opgeheven, zal de Paus op plegtige wijze tegen deze handeling protesteren en alle Pauselijke autoriteiten terugroepen.

TURIJN den 10 Mei.

(*des avonds*)

Officieel Bulletin.

De Oostenrijkers hebben Livorno (een dorp aan de Pô), Tronzano, Santhia, Cavaglia, Saluzzola en Vercelli ontruimd en zijn in aller ijl over de Sesia teruggetrokken, met achterlating zelfs van een gedeelte der door hen gevorderde oorlogsschatting.

Gisteren bevond zich te Strobiano eene sterke Oostenrijksche kolonne met vier generaals. Dezen morgen hebben de Oostenrijkers zich plotseling van Cariano en Strobiano teruggetrokken.

TURIJN den 11 Mei.

Men schrijft uit Rome van gisteren dat graaf Buol op het protest van den Paus tegen het in staat van beleg stellen van Ancona, heeft geantwoord, dat hij den Keizer raadplegen en het antwoord den volgenden dag mededeelen zou.

GENUA den 11 Mei.

Er worden hier groote toebereidselen gemaakt om Keizer Napoleon eene luisterrijke ontvangst te bereiden. Het getal Fransche troepen, thans in Sardinië aangekomen, wordt op bijna 100,000 man geschat.

WEENEN den 10 Mei.

Volgens officiële berigten heeft het Oostenrijksche leger de stelling tusschen de Pô en de Sesia weder ingenomen, om gunstiger weder af te wachten, ten einde alsdan op nieuw offensief te werk te gaan. De spoorwegbrug van Valenza is vernield.

De Graaf van Chambord is naar Praag gereisd.

RAGUSA den 10 Mei.

De Keizerlijke brik Triton is gisteren avond nabij Lacoma in de lucht gesprongen, terwijl men met het ledigen van de kruidkamer bezig was. Gelukkig bewoog zich een deel der equipage aan den wal. Dit ongeluk heeft 4 menschen het leven gekost en 9 anderen zijn gekwetst.

MADRID den 10 Mei.

Het gerucht is alhier in omloop dat de Prins van Wallis deze hoofdstad bezoeken zal.

LONDEN den 11 Mei.

Koffij stil. Mocha 85/ à 85/6, Native 48 à 56 sh. — Suiker lusteloos, 1 sh. lager. — Rijst slap en iets lager. — Thee. Ord. Congo 14 d. — Olie onveranderd. — IJzer 49/ à 49/3. — Talk in loco 56 sh. — Granen stil met veel aanvoer. — Indigo. Geveild 4056 k., waarvan 566 verkocht, 156 teruggekocht en 3395 teruggetrokken. Bengaal soorten 1 sh. lager dan in de veilingen van Februarij.

LIVERPOOL den 11 Mei.

Katoen. Heden werden afgedaan 7000 balen.

ANTWERPEN den 11 Mei.

Koffij vrij vast. — Suiker iets lager. — Granen. Roode Tarwe ƒ 11¼. Rogge ƒ 6⅜.

BERLIJN den 11 Mei.

Rogge per Mei 41½ th. — Raapolie per Mei 11 th.

MADRID den 10 Mei.

Spanje 1½ pc. 27.80; dito 3 pc. 37.

PARIJS den 11 Mei.

Frankrijk 3 pct. 61.15. Crediet Mobilier 532. Spanje 1½ pc. 26; dito Binnenl. 3 pc. 35½.

LONDEN den 11 Mei.

De 3 pc. Gecons. 91½ à ¾. Spanje 1½ pc. 26½ à 27; dito Buitenl. 3 pc. 38 à 40. Mexico 3 pc. 16½ à 17. Venezuela 4½ pc. 34 à 36; dito Uitg. 15 à 16. Illinois Shares 51 à 54; dito Bonds 68 à 70.

FRANKFORT den 11 Mei.

Metalliek 5 pc. 36; dito Nationale 40¼. Spanje 1½ pc. 24¼; dito 3 pc. 32.

ANTWERPEN den 11 Mei.

Spanje 1½ pct. 25½; dito Binnenl. 3 pc. 35. Metall. 5 pc. 37¼; dito Nationale 5 pc. 41½.

BINNENLAND.

'S GRAVENHAGE den 11 Mei.

Heden morgen ten 10 ure heeft er een buitengewone Ministerraad plaats gehad.

— H. K. H. mevrouw Prinses Frederik der Nederlanden is sinds verscheidene dagen ongesteld, waardoor H. K. H. verpligt is Hoogstderzelver kamer te houden; heden ochtend was die ongesteldheid niet verbeterd.

— Bij Z. K. H. den Prins van Oranje heeft heden middag een diner plaats.

— Bij den heer Sloet heeft gisteren avond eene soirée plaats gehad.

— De nieuwe lokalen nog niet gereed zijnde zal de commissie voor de statistiek hare zittingen nog eenige dagen aan het Departement van Binnenlandsche Zaken houden.

— Bij de opening der stembriefjes alhier voor het lidmaatschap der Provinciale Staten van Zuidholland, is gebleken dat herkozen zijn de aftredende leden, zijnde de heeren mr. E. J. A. Graaf van Bijlandt, met 385 stemmen; W. K. van Gennep met 379 stemmen; S. A. van Hoogstraten met 314 stemmen; mr. D. Leon met 308 stemmen, en jhr. M. F. van Hogendorp met 251 stemmen. Er waren ingekomen 416 biljetten, van onwaarde 5, volstrekte meerderheid 206 stemmen.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft bij arresten van heden verworpen de voorzieningen in cassatie ingesteld: 1°, door A. R. Ringnalda tegen een arrest van het Hof in Friesland, waarbij hij wegens moedwillige brandstichting is veroordeeld tot 10 jaren tuchthuisstraf, en 2°, door P. Times tegen een arrest van het Hof in Overijssel, waarbij hij tot tuchthuisstraf van zes jaren wegens diefstal is verwezen.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwburg alhier zal donderdag 12 dezer bestaan uit: Obéron, opéra-fantastique.

ROTTERDAM den 11 Mei.

Door de Plaatselijke Commissie van Geneeskundig Toevoorzigt alhier is aan de bij de zaak in questie het meest belanghebbenden, namelijk de reeders en gezagvoerders van koopvaardijschepen, in hoofdzaak het volgende ter kennisse gebragt. Sedert eenige jaren is de aandacht van geneeskundigen in zeehavens en koopsteden gevestigd geweest op een zekeren vorm van verlamming der handen en vingers (door de Engelschen bestempeld met den naam van *Wristdrop*) waardoor vele zeevarenden in bloeijenden leeftijd en bij eene overigens ongestoorde gezondheid, ten eenemale ongeschikt worden voor hun beroep.

Ook in deze stad, en wel bepaaldelijk in het ziekenhuis aan den Coolsingel, is deze treurige kwaal sedert 1852 menigvuldig waargenomen. Gewigtige mededeelingen en beschouwingen daaromtrent werden bij gemelde commissie ontvangen van den heer dr. J. B. Molewater, directeur van dat gesticht. Uit een en ander is het vermoeden gerezen van het bestaan eener chronische vergiftiging, welligt zamenhangende met de leefwijze en voeding der schepelingen.

Naar aanleiding van eene uitnoodiging van den heer H. van Rijckevorsel, heeft genoemde commissie een speciaal onderzoek ingesteld omtrent de voeding en spijsbereiding aan boord der schepen, waarvan de resultaten thans door haar worden medegedeeld. Daaruit blijkt dat de commissie zeer schadelijk acht de laakbare gewoonte om koperen kook- en braadpannen te bekleeden met lood en t;n, welk aldus bekleed vaatwerk in den regel op de schepen wordt gebruikt, en dat nog gevaarlijker wordt door het meestal op slordige wijze reinigen van de kookpannen met zeewater. De commissie heeft tevens onderzocht of het koper niet kon bedekt worden met een meer duurzaam metaalmengsel dan zuiver tin. Zij heeft daartoe proeven genomen met het zoogenaamde alliage van *Biberel*, bestaande uit 6 d. tin en 1 d. ijzer, uit welke proeven is gebleken dat dit alliage geen invloed uitoefent op de daarin gekookte spijzen. Eindelijk hebben de heeren W. C. Pasteur & Co. kopergieters alhier, op verzoek der commissie, genoemd alliage bereid en hiermede koperen vaatwerk op eene voldoende wijze vertind.

De soirée équestre, welke heden avond in de Manège aan den Coolsingel plaats had, gaf veel genoegen aan het talrijk opgekomen publiek. De verschillende manœuvres, waarvan de laatste der eerste afdeeling door vier heeren met acht paarden wel eene bijzondere vermelding verdient, werden op nette en smaakvolle wijze uitgevoerd en gaven weder nieuwe blijken van de bekwaamheid van den directeur dezer Manège, den heer P. J. Giebels. Het zeer doelmatig ingerigte lokaal was voor deze gelegenheid door den heer A. Veltmeijer met vlaggen en trofeën versierd. De soirée verdiende in alle opzigten een zoo druk bezoek als haar te beurt viel, en zulks te meer dewijl de opbrengst der soirée strekken zal ten voordeele der nagelaten betrekkingen van de zeeloodsen E. Edelenbos, W. Meuldijk, G. van der Sluys en C. de Neef.

Heden heeft alhier ten Raadhuize de opening plaats gehad van de gisteren ingeleverde stembiljetten voor de verkiezing van zes leden der Provinciale Staten van Zuidholland, in de plaats van de heeren J. F. Hoffman, jonkh. A. L. Coenen, mr. J. B. L. Wentholt, P. H. Tromp, G. H. Betz en mr. C. van Vollenhoven, die met den eersten dingsdag der maand julij aanstaande aftreden.

Van de 311 ingeleverde stembiljetten waren 13 van onwaarde, zoodat het getal geldige stemmen 298 beliep.

Verkozen werden de heeren J. F. Hoffman met 281, mr. J. B. L. Wentholt met 279, mr. C. van Vollenhoven met 279, jonkh. A. L. Coenen met 271, P. H. Tromp met 266 en mr. P. F. Hubrecht met 212 stemmen.

Verder waren 30 stemmen uitgebragt op den heer G. H. Betz en op verschillende personen een gering aantal stemmen.

Te Schiedam zijn gekozen de heeren mr. A. Vernède met 138 en L. A. Bruyn met 130 van de 151 geldig uitgebragte stemmen.

Te Gouda zijn gekozen de heeren M. Bisdom van Vliet en D. J. H. Boellaard, terwijl eene herstemming moet plaats hebben tusschen de heeren J. Drost Az. en D. Molenaar.

Te Leyden zijn gekozen de heeren jhr. mr. J. L. Cremer van den Berch van Heemstede en mr. D. Tieboel Siegenbeek. Eene herstemming zal moeten plaats hebben tusschen de heeren mr. N. Sikkel Groos en mr. S. Tak.

In het Hoofdkiesdistrict Leyderdorp zijn van 867 kiesbevoegden ingeleverd 397 stembriefjes, waarbij een van onwaarde; gekozen werden de heeren mr. H. C. J. Hoog met 311 en mr. C. W. Hubrecht met 220 stemmen.

Naar wij vernemen hebben bij het onderzoek in de afdeelingen van de Tweede Kamer van de belangrijke wetsontwerpen tot verlenging van den diensttijd der miliciens der ligting van 1854 en tot verhooging van hoofdstuk X der Staatsbegrooting (buitengewoon onder de wapenen houden van een deel der militie) die ontwerpen tot belangrijke discussien aanleiding gegeven. Zijn wij wel onderrigt *dan moet de groote meerderheid zich tegen die beide wetsvoorstellen verklaard hebben en is de aanneming daarvan niet zeker.* Die leden moeten beaamd hebben dat er in de tegenwoordige omstandigheden voorzorgmaatregelen moeten worden genomen en er in toegestemd hebben om de verstrekking van de aangevraagde fondsen tot aanvulling der magazijnen, het aanbouwen van flotillevaartuigen enz., goed te keuren. Ook moeten zij geene bezwaren geopperd hebben tegen het in reserve houden gedurende een jaar van de ligting van 1854, daar de miliciens van die ligting zich toch niet van hunne haardsteden behoeven te verwijderen. Maar zij moeten in geenendeele willen goedkeuren om ruim 20,000 man onder de wapenen te roepen en reeds nu millioenen schats uit te geven. Zij meenden dat daartoe voor het oogenblik volstrekt geene reden bestond, en dat de mededeelingen door de Regering gedaan geene aanleiding gaven om ons Land als het ware in een oorlogstoestand te brengen.

Van de zijde der minderheid, die de voorstellen goedkeurde, moeten ook belangrijke aanmerkingen daartegen ingebragt zijn.

Wij vernemen dat het onderzoek van het derde wetsontwerp (dat betrekkelijk de mobielverklaring van het Limburgsch bondscontingent) nog niet afgeloopen is.

Naar wij vernemen, zou bij vele leden der Tweede Kamer, het voornemen bestaan, om de beraadslagingen over het wetsontwerp nopens den Noorderspoorweg, waarvan de dag nader zou bepaald worden, vooreerst nog niet te houden. Ten eerste is het wetsontwerp nopens den Zuider-Spoorweg en den Zeeuwsch-Limburgschen-Spoorweg nog niet aangeboden, terwijl men al de ontwerpen gezamenlijk in hun verband wenscht te beschouwen. Ten andere meent men, dat de tegenwoordige omstandigheden niet toelaten, zulke belangrijke beraadslagingen te houden, — discussien die waarschijnlijk lang zouden duren, zonder dat zij thans tot eenig goed resultaat zouden leiden. Zoo deze geruchten bewaarheid mogten worden, dan verwacht men, dat de Kamer zich nog wel met verschillende wetsontwerpen zal bezig houden, bijv. over dat der Maatschappij van Weldadigheid en die welke door de omstandigheden worden gevorderd, maar niet met eenig der talrijke aanhangige onderwerpen van gewigt, als emancipatie, regterlijke organisatie, spoorwegen, enz. Hare bijeenkomst zou mitsdien ditmaal wederom niet van langen duur zijn.

Naar men verneemt zijn door Z. M. benoemd tot officieren der orde van den Eikenkroon de kapiteins A. F. Just de la Paisières en H. H. J. de Ponthier, benevens de kapitein-adjudant E. Nieuwenhuizen, allen van het regement grenadiers en jagers.

Bij Zr. Ms. besluit is aan de nagemelde officieren bij de dienstdoende schutterijen, op hun verzoek, eervol ontslag verleend, te weten: te Amsterdam, aan mr. W. F. Vriese, als 2de luit., en te Amersfoort, aan A. P. van Bockom Maas, als kapitein, en zijn bij de dienstd. schutterij te Amersfoort benoemd: tot kapitein W. L. Scheltus, thans 1ste luit.; tot 1sten luit. mr. J. W. A. Schneiders van Greyffenswerth, thans 2de luit., en tot 2den luit. H. Leinweber, thans sergeant-majoor.

Bij Zr. Ms. besluiten is aan C. N. W. van Mens, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van notaris te Zundert, arrondissement Breda, en voorts in zijne plaats en ter zelfder standplaats benoemd H. C. F. van Mens, candidaat-notaris aldaar, een en ander met ingang van den 15 dezer; — is aan mr. F. N. van der Bilt, op zijn daartoe gedaan verzoek, met den 1 junij aanstaande, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van president der arrondissements-regtbank te Goes, en zulks onder dankbetuiging voor de vele diensten, door hem in regterlijke betrekkingen aan den Lande bewezen; — is aan den arrondissements-ijker der maten en gewigten te Zutphen tevens opgedragen de betrekking van ijker van het vaatwerk aldaar; — is benoemd, bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt, tot apotheker van de 2de klasse (naar ouderdom van rang) de apotheker van de 3de klasse G. C. W. Bohnensieg, van gemeld personeel.

Men wil weten dat Z. M., met intrekking van het besluit van 24 december 1843, bepaald heeft dat de uniform van de generaals, de hoofd- en verdere officieren, behoorende tot den generalen, den provincialen en plaatselijken staf, de militaire intendanten en onderintendanten, en van de officieren van gezondheid en apothekers bij de landmagt, voortaan zal bestaan uit eene kleine tenue, een pantalon van donkergrijs keperlaken, gebiest met ponceau rood laken.

De commissie in Zuidholland tot het afnemen van de examens, volgens de wet op het lager onderwijs, heeft hare derde zitting, sedert de invoering der nieuwe wet, gehouden van den 29 april tot en met den 7 mei.

Wat de cijfers betreft, is dit de uitslag geweest.

	Getal candidat.	Toegelaten.	Afgewezen.
A. In de vakken van het gewoon lager onderwijs:			
Hoofdonderwijzers	17	7	10
Hoofdonderwijzeressen	8	4	4
Hulponderwijzers	61	35	26
Hulponderwijzeressen	23	19	4
Huisonderwijzeressen	4	2	2
B. In de vakken van het meer uitgebreid lager onderwijs:			
a, Voor het onderwijs in de beginselen der kennis van de levende talen:			
In de Fransche taal:			
Onderwijzers	32	11	21
Onderwijzeressen.........	20	10	10
In de Engelsche taal:			
Onderwijzers	19	10	9
Qnderwijzeressen.........	10	4	6
In de Hoogduitsche taal:			
Onderwijzers	7	1	6
Onderwijzeressen.........	5	1	4
b. Voor het onderwijs in de beginselen der wiskunde:			
Onderwijzers	13	9	4
c. Voor het onderwijs in het teekenen:			
Onderwijzers	1	1	—
d. Voor het onderwijs in de handwerken voor meisjes:			
Onderwijzeressen.........	11	11	—
Twéé van deze hebben slechts eene akte voor het onderwijs in de handwerken van smaak kunnen bekomen.			
C. Voor het verder voortgezet onderwijs, volgens Art. 72 der Wet:			
a. In de levende talen:			
Fransch:			
Onderwijzers	1	—	1
Onderwijzeressen.........	2	2	—
Engelsch:			
Onderwijzers	3	2	1
Onderwijzeressen	1	1	—
Hoogduitsch:			
Onderwijzers	2	—	2
b. Natuurkunde:			
Onderwijzers	1	1	—

Even als de vorige maal is het examen voor de akte van hulponderwijzer het eenige, dat met de vorige vergeleken kan worden. In junij 1858 zijn van 75 candidaten 35 afgewezen, dus 46.6 ten honderd; in october van 50 candidaten 22: dus 44 ten honderd; nu van de 61 candidaten 26: dus 42.6 ten honderd. Hoewel de eischen niet lager gesteld werden, is de verhouding steeds gunstiger geweest, als men de getallen in aanmerking neemt; en thans mag er bijgevoegd worden, hetgeen bij het vorige examen niet het geval kon zijn, dat zeer verblijdende teekenen van eenigen vooruitgang zich hebben opgedaan. Een groot aantal der toegelatenen hebben zich bij het examen doen kennen als jongelieden, die niet alleen de kundigheden, tot het verkrijgen van de acte van hulponderwijzer volstrekt noodzakelijk bezaten, maar die ook met oordeel gewerkt hadden, zoodat zij toonden op den goeden weg te zijn om verdienstelijke onderwijzers te worden. Taal en stijl van hunne opstellen getuigden, over het algemeen genomen, van grootere gemakkelijkheid om zich duidelijk en juist uit te drukken dan te voren bij hen werd aangetroffen. Verzwegen mag het echter niet worden, dat hunne theoretische kennis van de taal nog veel te wenschen overliet. Hetgeen daarover ter gelegenheid van het vorige examen is gezegd, zou thans herhaald kunnen worden.

Hunne kennis van de geschiedenis liet over het algemeen nog veel te wenschen overig. Het bleek dat sommige deelen, zoo al niet geheel verwaarloosd, op onvoldoende wijze bestudeerd worden; het onderling verband tusschen de hoofdgebeurtenissen werd slechts door zeer enkelen genoegzaam begrepen en niet onopgemerkt mag het blijven, dat zelfs de geschiedenis des Vaderlands niet met die zorg, die belangstelling behandeld was, die verwacht zou kunnen worden bij een Volk, dat zoo gaarne van hetgeen het voorgeslacht deed, pleegt te willen hooren.

De oplossingen der rekenvoorstellen lieten bij zeer velen te wenschen over. De wijze van rekenen was dikwijls veel te omslagtig: meestal worden viermaal meer cijfers gebruikt, dan noodig was. Waar veel verkleind kon worden bleven de meesten met de groote opgegevene getallen werken, waardoor ook het getal fouten vermeerderde. Te dikwerf ontbrak ook de vereischte theoretische kennis. Onder de afgewezenen zelfs bij het examen van hoofdonderwijzers waren er, die het onderscheid niet wisten op te geven tusschen de verdeelings- en verhoudingsdivisie, of, konden zij dit, niet wisten welke getallen in beide gevallen moeten benoemd worden. Repeterende breuken konden slechts zeer weinige optellen of aftrekken zonder die eerst tot gewone breuken te herleiden en daarna de uitkomst weder in decimale breuken over te brengen. Ook hadden velen het regte begrip niet van de bewerking van vermenigvuldiging met benoemde getallen en telkens waren theorie en praktijk met elkander in strijd.

Wat de beginselen van de kennis der natuur aangaat, zoo bleek het dat de meesten er niet aan schenen gedacht te hebben; dat de vraag: „waarmede maakt de natuurkunde ons bekend?" tot hen zou worden gerigt. De noodzakelijkheid om de van buiten geleerde definitien door voorbeelden op te helderen schenen velen ook niet te hebben ingezien. Weinigen slechts gaven blijken, dat zij goede werken over de natuurkunde gelezen hadden; van daar eene verwarring in hunne begrippen, die zich soms in de allerzonderlingste verklaringen openbaarde.

Bij het onderzoek naar de vorderingen der candidaten in de vormleer, bleek het, dat ja de meesten vaardigheid mogten hebben, om volgens den ouden sleur combinatien van lijnen en zoogenaamde punten aan de leerlingen voor te maken; slechts weinigen hadden er besef van, waartoe het onderwijs in dit leervak dienstbaar gemaakt kan worden. Van de wijze, waarop het gevoel van symmetrie, en daardoor het schoonheidsgevoel kan opgewekt en ontwikkeld worden, hadden slechts enkelen een flaauw begrip.

Het getal candidaten voor de akte van hoofdonderwijzer was grooter dan bij het vorige examen (11, waarvan 8 toegelaten, 3 afgewezen). Van hunne bekwaamheid kan ongelukkig niet hetzelfde gezegd worden; bij het hooren der antwoorden van onderscheidene onder hen moest men zich zelfs bedroeven over de menigte van zaken, waarvan de kennis bij hen ontbrak, en die zelfs voor den hulponderwijzer onmisbaar zijn. Op enkele uitzonderingen na, was de natuurkundige aardrijkskunde niet, zoo als het programma het voorschrijft, op de globe bestudeerd, en van daar ook de vele en zonderlinge antwoorden over de verhouding tusschen dag en nacht en omtrent de klimaten op de onderscheidene deelen van den aardbol. Enkelen onder de candidaten echter legden niet slechts een voldoend maar ook in vele opzigten zeer bevredigend examen af.

Het examen in de wiskunde heeft zeker aan de eene zijde doen zien, dat de wijze, waarop die wetenschap hier beoefend wordt, nog veel te wenschen overlaat; aan de andere zijde is het echter weder gebleken dat er hoofdonderwijzers zijn, die met goed gevolg zich aanmelden, en die in die studie het middel zoeken en vinden om zich voor het insluimeren op de verkregene akte te bewaren.

Wijzer zijn deze voorzeker, dan het te groot aantal van hen, die zich ook ditmaal voor het examen in eene levende taal zonder genoegzame voorbereiding hebben aangemeld. Het schijnt dat de moeijelijkheid om eene eenigzins voldoende kennis van Fransch. Engelsch of Hoogduitsch, voornamelijk van de laatste taal, te verkrijgen, nog maar niet beseft wordt. Vele jeugdige onderwijzers leggen daaraan eenen tijd te kosten, dien zij beter konden besteden; anderen beginnen te laat, wanneer het hun niet meer mogelijk is om eene eenigzins goede uitspraak te verkrijgen, en daarop komt het toch voor alles aan. Het is alsof het programma voor het examen door de meesten niet gekend wordt, waarin eene goede uitspraak van de vreemde taal teregt als eerste vereischte gesteld is. Werd dan ook hierop niet gelet, zoo zou het afleggen van het examen spoedig ontaarden in eene voorbereiding tot dat voor de telegrafie, waarbij het genoeg is, dat de geschrevene taal door den candidaat verstaan worde. Onderscheidene der afgewezenen moesten erkennen, dat zij er slechts weinige maanden werk van gemaakt hadden, niet lang genoeg om de eigenaardigheden van de vreemde taal te leeren verstaan, veel minder om die aan anderen te kunnen onderwijzen. Hoogst wenschelijk ware het, dat onze onderwijzers dit alles meer leerden inzien.

Voor het examen in het verder voortgezet onderwijs in de wiskunde heeft zich ditmaal niemand aangemeld, zoo ook niet voor dat in de landbouwkunde en in de gymnastiek.

Bij den Minister van Finantien is ontvangen een muntbiljet van ƒ 10, door een onbekende, onder het postmerk Zwolle van den 5 dezer, ten behoeve van 's Rijks schatkist ingezonden.

Bij beschikking van den 7 dezer heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken in het hoofdkiesdistrict Boxmeer verschillende onder-kiesdistricten aangewezen.

De audientie van den Minister van Marine zal op instaanden vrijdag geen plaats hebben.

Bedankt: voor de beroepingen naar Renkum en eelsum (cl. Arnhem) en Schaard (prov. Friesland) oor ds. W. Sijpkens, pred. te Hijlaard.

— Tot doctoren zijn heden aan de Leydsche oogeschool bevorderd: In de geneeskunde de heer . I. C. Stoffels, van Rotterdam, na verdediging an zijn academisch proefschrift; Verhandeling over hemische loodvergiftiging, en in de beide regten e heer P. M. F. van Meeuwen, van 's Hertogenbosch. a verdediging van zijn academisch proefschrift: over e Wet van 13 augustus 1849 (Staatsblad n.° 39).

— De vrouw van den Rijkscommies M. J., te eyden, van wier plotseling overlijden eergisteren oor haren man aangifte werd gedaan, wordt vermoed eweldadig om het leven te zijn gebragt. De justitie eeft zich deze zaak onmiddellijk aangetrokken.

— Eergisteren hield de afdeeling letterkunde der oninklijke Akademie van wetenschappen te Amsterdam are gewone vergadering. De secretaris deed medeeeling van een brief van den Minister van Binnenundsche Zaken, kennis gevende van de bekrachtiging oor den Koning van de benoeming van de heeren r. N. Beets, dr. R. J. Fruin, jonkh. dr. B. J. Lintelo e Geer, dr. J. van Gilse, dr. J. H. Holwerda, dr. . Kuenen, mr. G. Mees Az., dr. A. Rovers, tot ewone leden, en van Bn. K. J. von Bunsen te Bonn, . Lassen te Bonn, Th. Mommsen te Leipzig, kolonel H. C. Rawlinson te Londen, A. Theiner te Rome, ot buitenlandsche correspondenten, alsmede van den eer mr. J. de Wal tot voorzitter en dr. W. Moll ot onder-voorzitter. De heer Bake droeg het voorzitterschap over aan den heer de Wal. Deze aanaardde dit met eene toespraak waarbij hij hulde bragt an wijlen zijn voorganger en de medewerking der eden inriep. De nieuw benoemde leden, door den ecretaris binnengeleid, werden door den voorzitter verwelkomd. Daarna heeft de heer Nyhoff het verslag uitgebragt over de plaatsnamen in Gelderland, de heer Dirks over die in Friesland, de heer Bakhuizen van den Brink over die in Utrecht; het ingezonden verslag van den heer Jonckbloet over die van Groningen werd door den secretaris gelezen. Ingevolge een vroeger besluit zal eerst beraadslaagd worden wanneer die over alle provincien zullen zijn uitgebragt.

Daarna heeft de heer van Heusde eene wetenschappelijke bijdrage geleverd over Xantippe in hare betrekking tot Socrates. Hij ging eerst na hoe zij was voor haar huwelijk, daarna hoe wij haar tijdens haar huwelijk met Socrates waarnemen, en eindelijk waaraan hare gewone houding en handelwijze tegen over Socrates na haar huwelijk is toe te schrijven. De spreker kwam tot de conclusie dat Xantippe inderdaad driftig, oploopend en kijfachtig, maar tevens eene zorgvuldige huismoeder was, die de belangen harer kinderen ijverig behartigde. Hij schreef de reden van haar gedrag jegens Socrates grootendeels toe aan jaloezie en behaagzucht, en kende haar een levendig, sanguinisch, hoogst prikkelbaar gestel toe, en dat zij daardoor, bij gebrek aan zelfkennis en zelfbeheersching, ligtelijk tot drift kon overslaan, die bij de kalme houding van haren echtgenoot nog verergerde. De heeren Karsten en van Heusde wisselden kortelijk van gedachten, waarna de vergadering, wegens het vergevorderd uur, werd gesloten.

— Ll. zaturdag is de woning van den wagenmaker en smid Croone in de Haarlemmermeer, afdeeling Burgeweer, nabij Aalsmeer, afgebrand. Even als de ll. dingsdag afgebrande boerenwoning, was deze tegen brandschade verzekerd.

— Uit het wrak der Lutine is jl. zaturdag door middel der helmduikers geborgen een staaf zilver en twee Spaansche matten.

— Eergisteren is te Utrecht overleden de schoutbij-nacht A. L. Koops, sedert vele jaren lid van het Hoog Militair Geregtshof.

— Sedert den 31 maart ll. tot 1 dezer, alzoo in ruim eene maand, hebben in de gemeente Hulst geene sterfgevallen plaats gehad.

— Den 24 dezer zal aan de Koninklijke Militaire Akademie te Breda vergaderen de speciale commissie van inspectie over het militaire onderwijs, ten einde een aanvang te maken met de jaarlijksche inspectie. Deze commissie is zamengesteld uit de heeren: luit.-generaal baron Nepveu, chef van den generalen staf, buitengewoon adjudant van Z. M., voorzitter; luit.-generaal jhr. Storm de Grave, inspecteur van het wapen der kavalerie; luit.-generaal Duycker, inspecteur van het wapen der infanterie; luit.-generaal Singendock, inspecteur van het wapen der artillerie, en den generaal-majoor Gey van Pittius, inspecteur van de 1ste fortificatie-inspectie.

— Eergisteren ontstond brand aan de huizinge van G. J. B. Dijkmans, bewoond door den smid J. Evers, staande in de wijk Veldhoven te Tilburg, waardoor deze sedert vier jaren nieuw gebouwde woning geheel in de asch is gelegd.

— Ll. zondag is eene groote boerenstede, behoorende aan A. Vissers, te Enschot, prov. Noordbrabant, met al de zich daarin bevindende meubelen enz., afgebrand. 12 stuks koebeesten, 1 paard en 3 varkens zijn bij deze ramp omgekomen.

— Eergisteren vierde de zangvereeniging Euphonia te Arnhem feestelijk haar 25jarig bestaan, door eene buitengewone muzikale uitvoering, o. a. van die Glocke van Schiller, tot wier bijwoning vele ingezetenen waren uitgenoodigd. De vereeniging werd in 1834 door de heeren Marx, vader en zoon (de eerste thans overleden), opgerigt en bestaat tegenwoordig uit 58 werkende, waaronder vele dames, 32 buitengewone en 7 honoraire leden. In tegenstelling met vele andere genootschappen, die naderhand kwijnden of geheel werden ontbonden, mag Euphonia zich in voortdurenden bloei verheugen.

— Met het graven van het kanaal tusschen Apeldoorn en Dieren is men bij Beekbergen zoo verre gevorderd dat een groot gedeelte van het werkvolk weder vertrokken is. Er heeft nog geene nieuwe aanbesteding plaats gehad. Tijdens het graven ondervond men zooveel last van wel- en regenwater dat er een diepe sloot moest worden gemaakt tot aftapping in de rigting van het Beekbergerwoud. Het is zeer waarschijnlijk dat bij exploitatie van dat kanaal de daaraan gelegen moerassige heidevelden veel waarde zullen verkrijgen, daar zij met weinig moeite in vruchtbaar wei- en bouwland zijn te herscheppen.

— Ll. zondag avond had op den weg tusschen de gemeenten Hurwenen en Driel een allertreurigst voorval plaats: De heer B. d. K., te Driel woonachtig, reed met zijn rijtuig naar huis. Door een of ander toeval werd het paard schichtig en stortte met het rijtuig, in hetwelk gemelde heer, benevens een meisje oud 14 en een jongeling oud 16 jaren gezeten waren, van den dijk. Beide laatgenoemden geraakten onder het rijtuig. De jongeling is ten gevolge der bekomen zware kneuzingen weinig tijds daarna overleden, terwijl het meisje zoo ernstig is gewond, dat weinig hoop op het behoud van haar leven bestond.

— Op de aan den Gemeenteraad te Deventer aangebodene voordragt, ter vervulling van het vacant rectoraat, zijn door heeren curatoren geplaatst de heeren Engelbregt en Melder, rectoren te Doesburg en te Brielle.

— Naar men van goederhand verneemt is de poging om eene dading te treffen tusschen de gemeente Meppel en de Drentsche Kanaal-Maatschappij over eenige grieven en het niet uitvoeren van het tusschen beiden gesloten contract en de aan de Maatschappij verleende concessie, geheel afgesprongen. De zaak zal nu weldra in appel worden behandeld voor het Provinciaal Geregtshof van Noordholland, waarbij ze is aangebragt door de gemeente Meppel, die in hare vordering in dezen, tegen veler verwachting, door de Arrondissements-Regtbank te Amsterdam in het ongelijk is gesteld.

— Van den 30 april tot en met den 6 dezer zijn 44 runderen in de provincie Friesland aan de besmettelijke longziekte gestorven en 16 door die ziekte aangetaste runderen voor rekening der eigenaars afgemaakt, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 januarij dezes jaars 1356.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 11 Mei.

OVERLEDEN: J. C. van der Voorde, wed. P. L. du Pain, 67 j. — A. M. Varkevisser, jd., 29 j. — C. van Mil Bing, jm., 64 j. — S. Ledeng, d., 2 j. — M. Knegtmans, wed. G. Schollaardt, 76 j.

BEVALLEN: A. Liesveld, geb. Croes, d. — M. Mussert, geb. Hosman, d. — A. C. Soetmulder, geb. Ganters, d. — M. W. Keyzer, geb. Hackmann, d. — W. Soudyn, geb. van der Heyden, z. — G. Braun, geb. Stevel, z. — A. M. van Gastel, geb. Ribourdouille, d. — H. van Westerborg, geb. Samuel, z. — F. J. van Ispelen, geb. Fabel, z. — J. E. van Dormael, geb. Koelewijn, d.

GEHUWD: J. H. Diersmann, wedr., 38 j., met M. E. Rinck, jd., 34 j. — P. W. Allef, jm., 33 j., met M. van Dijk, jd., 30 j. — D. Schrauwen, jm., 25 j., met A. Lubruun, jd., 25 j. — J. Blom, jm., 23 j., met R. Valk, jd., 24 j. — W. H. Beekmeijer, jm., 27 j., met B. Beets, jd., 33 j. — M. Jansen, wed., 44 j., met N. Kok, jd., 40 j. — A. A. Martens, jm., 24 j., met M. Holtgrefe, jd., 28 j. — W. C. Feder, jm., 23 j., met J. Verhoef, jd., 28 j. — H. Koeman, jm., 24 j., met M. J. Maas, jd., 23 j. — S. Bosman, jm., 26 j., met B. Fokkie, jd., 22 j. — H. Kemmer, jm., 20 j., met C. J. Schuurmans, jd., 27 j. — T. A. Hulsbus, jm., 23 j., met L. van Os, jd., 26 j. — C. Wilke, jm., 24 j., met C. Marton, jd., 27 j. — P. Classmann, jm., 32 j., met A. M. S. van Kessel, jd., 30 j. — J. Tamse, jm., 30 j., met M. W. Noordijk, jd., 24 j. — L. F. van Dijk, jm., 29 j., met W. C. Ullers, jd., 26 j. — L. van Huisen, jm., 25 j., met H. C. den Dikkenboer, jd., 33 j. — J. Gordijn, jm., 41 j., met M. Vogelzang, jd., 36 j. — J. van der Gevel, jm., 38 j., met H. van IJssel, jd., 36 j. — H. van der Kooy, jm., 37 j., met W. C. Korton, jd., 33 j. — A. van der Sloot, jm., 22 j., met J. C. Morel, jd., 25 j. — J. van der Poppe, jm., 29 j., met J. v. d. Kolk, jd., 30 j. — A. S. Schrammeijer, jm., 23 j., met W. C. Overduin, jd., 25 j. — A. Goedhart, wedr., 37 j., met M. Hendriks, jd., 32 j. — J. R. Nieuwenhuysen, jm., 25 j., met J. C. Kool, jd., 20 j. — H. G. Duberg, jm., 53 j., met M. E. Durfeld, jd., 39 j. — J. Schuurman, jm., 26 j., met M. E. van der Valk, jd., 26 j. — M. Bergmans, jm., 30 j., met P. G. Derksen, jd., 28 j. — A. Oostrijk, jm., 30 j., met C. W. van Gent, jd., 25 j.

Indien de persone van M. van der Velden, Huisvrouw van C. J. Merk, dienende als Marinier der 2de klasse op Zr. Ms. transportschip de Heldin, zich binnen deze Gemeente bevindt, wordt zij bij deze in haar belang uitgenoodigd om zich onverwijld aan te melden ter Secretarie alhier, afdeeling Militaire Zaken.

238ste Staats-Loterij.

5de Klasse, 6de Lijst.

Trekking op 11 Mei.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 2000: N.° 13648
„ „ - 1000: „ 3701 12779 15043 17616
„ „ - 400: „ 1834 10367 11653 17169 17623
„ „ - 200: „ 58
„ „ - 100: „ 2249 3878 4423 7844 8876 13419 14071 16959 17601

Prijzen van *f* 70:

233	2929	4652	7130	9392	11996	14663	17179
357	2932	4679	7218	9398	12009	14755	17393
501	2957	4697	7307	9513	12056	14961	17645
526	3029	4848	7318	9581	12063	14992	17768
677	3031	4884	7323	9636	12116	15088	17799
682	3032	4886	7407	9704	12262	15101	17874
743	3072	4953	7438	10000	12283	15311	17992
775	3130	4970	7504	10045	12419	15418	18030
801	3172	5272	7587	10100	12656	15420	18121
856	3249	5297	7728	10254	12657	15494	18329
1022	3311	5335	7782	10380	12709	15577	18335
1179	3363	5378	7875	10462	12787	15609	18342
1190	3386	5472	8142	10605	13075	15718	18461
1202	3457	5615	8184	10611	13094	15801	18502
1249	3463	5723	8506	10692	13151	15883	18696
1402	3488	5757	8613	10768	13236	16053	18801
1502	3516	5761	8872	10919	13294	16154	18830
1612	3625	6032	8962	10938	13416	16173	18961
1661	3687	6100	8964	10984	13442	16188	19082
1682	3755	6159	8981	10995	13517	16215	19114
2043	3805	6187	9005	11023	13528	16278	19128
2128	3860	6276	9070	11056	13611	16335	19184
2199	3979	6454	9072	11277	13684	16377	19244
2226	4028	6536	9136	11317	14081	16403	19466
2296	4073	6546	9204	11630	14123	16482	19511
2335	4196	6566	9214	11670	14299	16616	19524
2394	4250	6819	9274	11685	14343	16633	19607
2472	4287	6835	9291	11694	14392	16853	19664
2561	4323	6972	9328	11711	14490	16857	19669
2606	4472	6979	9343	11824	14504	17049	19815
2671	4513	7020	9348	11827	14608	17068	19978
2719	4577	7048	9362	11854	14655		

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPINGEN,
IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,
Woensdag den 11 Mei 1859:

Een Huis enz., Vlasmarkt, 5/333; trekgeld *f* 7000, daarboven *f* 100, verkocht.
„ Winkelhuis enz., Visschersdijk, 4/106; „ - 7550, daarboven *f* 800, verkocht.
„ Pand enz., Broedersteeg, 7/319; „ - 2300, daarboven *f* 140, verkocht.
„ Pakhuis enz., Bagijnenhof, 7/220; „ - 2925, opgehouden.
„ Winkelhuis enz., Bagijnenhof, 7/225; „ - 2000, verkocht.
12 stukken Open Grond, Karnemelkshaven; gecombineerd om *f* 19,950 opgeh.
Een Huis enz., Leuvehaven, 3/261; „ - 9300, daarboven *f* 1500, verkocht.
„ Tuin enz., Schotelboschlaan, 14/261; „ - 1600, daarboven *f* 100, verkocht.
„ Huis enz., Hoogstraat, 7/100; „ - 6550, daarboven *f* 800, verkocht.
„ Pand enz., Warmoezierslaan, 13/604, „ - 9750.
„ Huis enz., Prinsenstraat. 9/394; „ - 3700.
„ Huis enz., Baansteeg, 11/658; „ - 450.

Beursberigten.

ROTTERDAM den 11 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld 2½ pCt.		56¾		
„	Handel-Maats 4	„	98	leening	
Spanje,..	Obl. 3 nu.....1½	„	26		
„	Binnen. a 6 m. 3	„	33 13/16	33⅞	33⅞
Portugal,	Oblig. 1853....3	„	36⅝		
„	dito 1856 57.. 3	„	36¼		
Rusland,	dito 1828 29 ..5	„	96¼		
„	bij *Stiegl.* 1855.5	„	93		
„	Spoorw. Aand. *f*	„	215		
Oostenr.,	Metalliek.......2½	„	20⅝	20¾	20⅝
„	dito Oude........5	„	35⅝		
„	N. Rente Ams.5	„	51¾		
„	Nationale.......5	„	39⅜	39⅞	39 7/16
Brazilie,..	Oblig. 1824...5	„	89¼		
Venezuel.	Uitgestelde....2½	„	15⅛	15¼	15 3/16
Grenada..	....................3¾	„	12⅜	12 7/16	12⅜
Mexico,...	Obligatien 3	„	15	15⅛	15

Onze fondsenmarkt was heden in het algemeen zeer vast gestemd, zonder groote prijsverandering; de handel was in Oostenrijksche, 3 pc. Spanje Binnenl. en Zuid-Amerikaansche fondsen zeer geanimeerd.

Het Commité der Effectenhandelaren
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Spanje 1½ pc. 26 a 26¾, gebl. 26¾ dito Cert. Coupons 3½. Oostenrijk Metall., 2½ pc. 21 a 21¼, gebl. 21¼; dito Nationale, 5 pc., 39⅜ a 40¾, gebl. 40¾; dito Rente te Amst., 5 pc., 53. Venezuela 2½ pc. 15¼. Grenada 3¾ pc., 12⅜ a 12⅝, gebl. 12⅝.

AMSTERDAM den 11 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.		56¾	57½	57¼
„	dito dito 3	„	68⅛		
„	dito dito 4	„	87½	89	88¾
„	Amort-Synd...3½	„			
„	Handel-Maats.4½	„	127½	129	128
„	O. I. Leening 4	„	87		
„	Leen. Holl. Sp.4½	„			
„	Rijn-Spoorw...4½	„			
„	Maats. v. Weld.4	„			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½	„	45	45¼	
Frankrijk,	Certificaten....3	„			
Spanje,..	Buitenlands...1½	„	26¾	27½	27½
„	dito 3	„	37¾	38	
„	Binn. a *f* 6000 3	„	35	35¾	35¾
„	Amort. Schuld.........		7½	7⅝	
„	Bew. v. Coup..........		3½		
Portugal,	Oblig. ....3 pCt.		37 7/16	37⅞	37⅞
„	dito 1856/57..3	„	37⅛	37⅝	37⅝
„	dito Uitgest...				
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5	„	98⅞	99⅛	98⅞
„	dito 1828/29..5	„	97½	98	97¾
„	Cert. 1831/33..5	„	79	79¾	
„	dito 1840......4	„	75	75⅞	75⅞
„	dito *Stieglitz*..4	„	75¾		
„	dito d.° Nieuwe 5	„	88⅛		
„	dito d.° 1855 N.5	„	94	95	94¼
„	dito te Londen 4½	„	89½		
„	dito v. Assign.6	„	58½		
„	Inschr. dito ...6	„			
Polen,....	Aand. 1835..........*f*		147		
„	Obligatien......4 pCt.		70		
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.* 5	„			
„	dito dito 4	„			
„	dito Met. Oude 5	„	36	37¾	37⅛
„	dito N. te Ams.5	„	53½	55¼	55¼
„	dito Nat. Met.5	„	39⅝	41	40⅜
„	dito Metall.....2½	„	21	22	21⅜
„	Wen. Ad. fl 250 4	„ *f*	205		
Brazilië,	1824, £ 100 5	„	93½	94	94
Equador,	£ 100...........1	„	14⅜		
„	Onbepaalde....1	„	13		
Venez.,...	Obligatien......5	„	33½	34½	33½
„	Uitgestelde....2½	„	15¾		
Grenada,	Obligatien......3¾	„	12½	13	
„	Uitgestelde....		4 3/16	4⅜	
Mexico,..	Obligatien......3	„	15¼	15⅜	
„	dito Onbep....3	„			
Illinois,	7	„	72½	73	

Handel-Maatsch. 127 cont. Rusland, Spoorw. Aand., volgef., 208 a 220, 208. Weener Bankactien *f* 565 a *f* 570, *f* 560; dito Aand., 1839, fl. 225. Brazilië, 1839, £ 100, 5 pc., 93; dito 1843, £ 100, 5 pc., 93; dito 1858, 4½ pc., 85. Philad., bij Hope & Co., Lr. A, *f* 88. Griekenland, 5 pc., 2⅜ a 2 7/16.

Beleening 3½ pc. Prolongatie 4 pc. Disconto 3 pc.

De handel in alle fondsen, zoo Binnen- als Buitenlandsche, was heden weder zeer geanimeerd, zoodat de koersen eene merkelijke verbetering ondergingen. Op het einde der Beurs werd de stemming iets minder vast.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 57⅜. Spanje, 1½ pc., 27⅜; dito Binnenl. 3 pc., 35¾. Oostenr., Metall., 5 pc., 37 a ⅛; dito Nat., 5 pc., 40⅛.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aang.*
11 *mei* Bird, Walker, Shields opgezeild n. Dordt
(O. N. O.—O.)

Hellevoetsluis *Aang.*
11 *mei* Albatross (st.), Liverpool
Vertrokken.
10 Jacoba, Schultz, Newcastle
11 Earl of Auckland (st.), Londen
Pelican (st.), Liverpool
Admir. Ver-Huell (st.), Havre
Hendrika, Plukker, Memel
Resolution, Hansen, Riga
Preciosa, Apeness, Frederikstad
Agamemnon, Thompson, Sunderland
Rotterdam (st.), Marseille
(O. N. O.—N. O.)

Brielle (O. N. O.) *Aang.*
11 *mei* Agatha Jacobina, Kramer, Colding
Concordia (st.), Londen
Vertrokken.
Ocean Queen (st.), Hull
Seahorse (st.), dito
Norfolk (st.), Goole

Maassluis *Vertrokken*
11 *mei* Elisabeth, Mandties, Hamburg
Wobbina Catharina, Meijer, Geestemunde
Frigga, Hansen, Langesund
Christine, Backsen, Stockton
(benevens de gisteren vertrokken schepen allen wel in zee) O. N. O.

Zierikzee *Aangek.*
9 *mei* Sovereign, le Couteur, Liverpool n. Dordrecht
Stockton Packet, Thompson, Middlesbro' naar Dordrecht
John & Sarah, Watson, Stockton n. Rott.

Amsterdam *Vertr.*
10 *mei* Cornelia Wilhelm., Hoeksma, Brindisi
11 Damiëtte (st.), Dijker, Alexandria (E.)
Wilhelmina Frederika, Beerthuis, Ancona

Texel *Aangek.*
10 *mei* Watermullock, Anderson, Sunderland
Allen, Dow. Newcastle
Vertrokken.
10 Eliza, Visser, Suriname
City of Sydney, Christensen, Amerika
Visscherij, Schoonhoven, Londen
Botilde, Jepsen, Newcastle
Fortuna, Steinhagen, dito
(N. N. O.—N. O.)

Vlie *Aangek.*
8 *mei* Hillechina Wilkens, Karsies, Memel
9 Vrouw Grietje, Burghout, dito
Vertrokken.
8 Johan Gerard, Huges, Oudsoen
Onderneming, Kooiman, Noorwegen

Vlissingen *Aangek.*
10 *mei* Charles Cooper, Lamb, New-York
Freischütz, Volckmann, Alexandrië

Vertrokken.
9 Ida Maria de Raath, de Boer, Valparaiso
Twee Kornelissen, Portjer, Rio-Grande
New World, Knight, New-York

—o—

Adelaide *Aangek.*
vóór 1 *maart* Cornelis Gips, v. Rijn v. Alkemade, Londen

Cape Coast Castle
Aangekomen.
5 *maart* Guinea, Nidschelm, Elmina
15 *maart* Gouv. Schomerus, Knegt, Elmina

Maroim *Aangek.*
27 *maart* Graaf Adolf, Prange, Bahia
Vertrokken.
19 Westerkwartier, de Lange, Falmouth

Havanna *Vertr.*
19 *april* Mercator, Divoort, Antwerpen

Matanzas *Vertr.*
19 *april* Malvine, de Jonge, Rotterdam

Baltimore *In lading*
23 *april* Scotia, Rotterdam

Triest *Aangek.*
5 *mei* Johanna, Veldhuis, Amst.
Geerdina, Flik, dito
Charlotte, Clase, Soerab.

Nantes *Vertr.*
6 *mei* Gezina Catharina, Everts, Liverpool

Paimboeuf *Vertr.*
5 *mei* Grietje Koens, Kuiper, Liverpool

Queenstown *Vertr.*
8 *mei* Jacobus, Lancker, (van Monte-Video) Antwerpen

Crookhaven *Vertr.*
7 *mei* Twee Vrienden, Meijer, (v. Monte-Video) Londen

Liverpool *Aangek.*
8 *mei* Janke Schuringa, Brouwer, Girgenti
Arendina Catharina, Leeuwes, St. Gilles
Meika Jacoba, Huininga, Duinkerk.
Hermina, Kroon, Kingstown
Lubbegina, de Jonge, Groningen
Hoop, Oldenburger, Rott.
Wilmina, Baas, Amst.
10 Raven, Cooke, Rotterd.

Cardiff *Aang.*
8 *mei* Cornelia Alida, Antwerpen
Vertrokken.
7 Henry & Dina, Rees, Rotterdam

Newport *Aangek.*
8 *mei* Jacoba Alida, v. d. Laan, Amsterdam
Susanna, Heres, dito

Falmouth *Vertr.*
7 *mei* Alida Sinnige, Dik, (v. Liverpool) St. Pet.

Plymouth *Gepass.*
6 *mei* Hesky, Christiansen, Key West naar Amst.

Poole *Vertrokken*
7 *mei* Alberdina, Lever, Nantes

Cowes *Vertr.*
8 *mei* Jufvrouw Hillegonda, Douwes, (v. Liverpool) Pernau

In het **Kanaal** *Aang.*
vóór 9 *mei* Catharina Wilhelmina, Popken, Soerabaija n. Rott.

Bevezier *Gepass.*
9 *mei* Dionysia Catharina, Berkelbach van der Sprenckel, Java naar Amsterdam

Folkestone *Gepass.*
8 *mei* Vriendschap, Boer, Dublin n. Londen

Hastings *Gepasseerd*
9 *mei* Arnoldina Catharina, v. d. Velde, Marseille n. St. Petersburg
(18 dagen in het Kanaal)

Shoreham *Gepass.*
9 *mei* Javaan, Munnix, Batavia n. Amst.
(125 dagen reis)

Londen *Uitgekl.*
10 *mei* Christina Jacoba, Ploeg, Amsterdam
In lading.
Vier Gezusters, de Jonge, Amsterdam
Jonge Gerrit, Hazewinkel, Riga
Eendragt, Boer, St. Petersburg

Gravesend *Aangek.*
9 *mei* Anna, Groningen

Grimsby *Vertr.*
6 *mei* Aaltje Brongers, Kuperus, Nerva
8 *mei* Concordia, de Groot, Nerva

Hull *Vertrokken.*
7 *mei* Hillechien Vos, Lever, St. Petersb.
Marius, Hemmes, dito

Hartlepool *Aangek.*
7 *mei* Irene, Anthonissen, Schiedam
8 Ora, Fock, Rotterdam
Vertrokken.
8 Corsair, Smith, Amsterd.

Shields *Aangek.*
9 *mei* Dannebod, Holm, Schiedam
Haabet, Schmidt, dito
Brandsoe, Schmidt, dito
Lydia, Dobson, Rott.
Zwaantje Elisabeth, Jager, Yarmouth
Annegina, van Sluis, Boness

Newcastle *Uitgekl.*
(tot 7 *mei*) Donati, Linthorst, Malta
Stad Goor, Veldhuis, St. Petersburg
Alida, Veen, Riga
Avontuur, Spanjer, Lubeck

Leith *Aangek.*
6 *mei* Johanna, Drent, Stettin
7 Verwachting, Ruiten, Harlingen

Alloa *Aangekomen*
6 *mei* Haven, Koning, Fisherrow
Vertrokken.
Riga, Korter, Reval

Grangemouth *Aang.*
7 *mei* Karen Kirstine, Larsen, Schiedam

Hamburg *Aangek.*
9 *mei* Vrouw Grietje, Pekelder, Zaandam
Catharina, Buisman, Amst.
Vrouw Grietje, Koops, Termunterzijl

Bremerhav. *Vertr.*
7 *mei* Jacoba, Muntendam, Amst.
Onderneming, Mooi, Riga
10 Engelina, Schoon, Rott.

Travemunde *Aang.*
8 *mei* Maria, Hendriks, Grangemouth

Warnemunde *Aang.*
5 *mei* Margar. Hendrika, Datema, Bremen
Vertrokken.
7 Ida, Lukje, Leith

Stettin *Aangek.*
7 *mei* Koningin Marie (st), Amst.

Pillau *Vertr.*
7 *mei* Gezina Mensinga, Pott, Leith
Jantina, de Boer, Goole
Dankbaarheid, Potjer, dito

Memel *Aang.*
4 *mei* Jonge Wicher, Kuitze, Stettin
Vertrokken.
5 Regulus, Wallis, Schied.
Ondern., Top, Kleinzijl

Kroonstad *Aang.*
2 *mei* Magrieta, Klasen, Hamburg
Zwaluw, Schut, dito
10 Rembrandt (st.), Amst.

Bergen *Aangek.*
30 *april* Drie Gebroeders, Fenenga, Newcastle
Catharina, Drok, dito
Jonkvrouw Maria, Menses, dito
Geertruida Anna, Ritzes, Bremen
2 *mei* Lamchina, Koops, Newcastle
Vertrokken.
27 *april* Margrietha Gezina, Edema, Rusland
28 Catharina, Feiken, dito
Albert van Panhuys, v. d. Ley, dito
2 *mei* Henriette, Wever, d.°

Gothenburg *Aangek.*
3 *mei* Elisabeth, Larsson, Amst.
5 Heidewiga Regina, Pekelder, Londen

Kopenhagen *Aangek.*
6 *mei* Fortuna, Thomsen, Amst.

Elseneur *Aangek.*
7 *mei* Gezina, Koning, Dantzig n. Amst.
Geziena, Pinksterboer, Helsingborg n. Rott.

—o—

Harwich 9 mei. Van het op Shipwash Sand verongelukt barkschip Australië (zie ons vorig nommer) zijn nog zeilen, tuigage, kettingen, kaarten enz. geborgen en alhier aangebragt.

—o—

(Per Telegraaf.)

Kroonstad 11 mei. Het stoomschip Anna Paulowna, van Amsterdam, is met gebroken schroef te Aspo binnengeloopen, en wordt van daar door eene stoomboot herwaarts gesleept. Schip en lading zijn overigens in goed. staat.

—o—

Gepraaid:

Den 1 mei, op 49° NB. en 1° WL., Jacobus Martinus, F. Meppelder, v. Java naar Schiedam.

Den 5 mei, Landsend Z. 34 mijlen, de Phoenix, J. Johansen, van Java naar Middelburg.

—o—

10 mei. De wind te **Falm.** N. W.; te **Deal** O. N. O.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 12 mei: 1ste getijde 12 ure 11 min.; 2de getijde 12 ure 35 min.

Arnhem. Waterhoogte 10 mei 2.55 el.

Keulen. Rijnhoogte 10 mei 11 v. 11 d. Rijnl

LONDEN den 10 Mei.

3 pc. Cons.cont.	92¼ a	91⅞	3 pc. Peru....	60 a	65
id. id. op tijd	92 -	91⅞	4½ pc. id. Urib.	72 -	77
5 pc. Oostenrijk	35 -	40	id. te New-Y.	70 -	75
4½ pc. Belgiё..	96 -	98	3 pc. Portugal.	38 -	42
5pc. Braz. 1824	97 -	—	5 pc. Rusland.	100 -	104
id. 1829/39..	96 -	98	4½ pc. idem...	91 -	93
id. 4½ pc. 1852	88 -	90	3 pc. Spanje...	37 -	39
idem 1858.....	88 -	90	1½ pc. idem...	26 -	26½
6 pc. Buen.-Ayr	73 -	78	idem Amort...	7½ -	8½
5 pc. Chili....	95 -	100	id. Cert. Coup.	3 -	4
3 pc. idem....	— -	—	5 pc. Sardinië.	70 -	74
5 pc. Denemark	98 -	102	6 pc. Turkije..	64 -	66
3 pc. idem....	— -	—	idem Nieuwe..	54 -	56
2½ pc. Holland.	56 -	58	4 pc. idem....	98 -	99
4 pc. idem....	88 -	92	5 pc. Venezuela	32 -	34
Ecuador......	12 -	14	idem Uitgest..	13 -	15
id. Land-warr.			WisselAanst.krt	11.14 a	14½.
2½ pc. Grenada.	13 -	15	idem 3 m.....	11.16½ -	16½.
id. Uitgestelde	4 -	5	id. Parijs kort...	25. 2½ -	7½.
3 pc. Mexico.	16¼ -	16½	idem 3 m.....	25.25 -	30.
4½ pc. Peru...	80 -	85			

De gesteldheid begint aan onze fondsenmarkt allengs terug te keeren. De vrees dat Engeland in den oorlog gewikkeld zal worden, neemt af en het vertrouwen herstelt zich weder. Binnenlandsche fondsen hooger met veel vraag. Buitenlandsche beter de vorige dagen.

PARIJS den 10 Mei.

Frankrijk 3 pc. 60.80, 60.90. 60.75, 60.80; dito op ult. 60.80, 60.85, 60.70, dito 4½ pc. 88.25, 88.50; dito op ult. 88.75; Fransche Bank 2765; Crediet Mobilier 520, 530, 517.50, 526.25. Rusland 4½ pc. 87; dito Spoorwegen 490. Napels 5 pc. —. Spanje 1⅜ pc. 25⅞; dito Binnenl. 34⅞.

Weinig handel. Prinsdlie 3 pc. slotm a cont. 10 en op ult. 15 c. lager dan gisteren. De actien van de Bank op nieuw 55 fr. hooger.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 11 Mei.			AMSTERDAM 11 Mei.		
2 maanden.		Kort.	2 maanden		Zigt.
Londen...	11.47½	11.57½	Londen..	11.47½ g	11.57½ p
d.° 3/m.	11.42½		Parijs..	55 p	55⅛ g
Parijs ..	55⅛	55⅛	Bordeaux.	54⅞ g	— g
d.° 3/m.	55		d.° a m.	55 g	— g
Bordeaux.	54⅞	55⅛	Genua...	43⅛ g	— g
Genua..	43⅛		Livorno..	36 g	— g
Livorno.	36⅛		Napels..	74 g	— g
Napels.	75		Hamburg.	35⅛ g	35⅜ g
Petersb..			3 maanden.		Zigt.
Hamburg.	34⅞	35⅛	Madrid..	234 g	— g
d.° 3/m.	34⅞		Cadix..	236 g	— g
Antwerp.		¼	Sevilië..	233 g	— g
			Bilbao..	233 g	— g
6 weken.		Kort.	Lissabon.	41 g	— g
			Porto..	40 g	— g
Frankfort	100¼		Petersb.	155 g	— g
Augsburg	99		6 weken.		Zigt.
Weenen..			Weenen..	— g	— g
Triest..			Augsburg.	99 g	— g
			Frankfort.	100¼ g	— g

Disconto 3 en 3½ pc. Rotterdam ¾.

Cargalijsten.

Rotterdam.

RIGA, Gretchen, G. H. Grothaus. — 1 lading Hout, J. en A. van Vollenhoven.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BALTIMORE, het Amerik. Fregatschip Mississippi, kapit. J. R. Allen, om spoedig na arrivement te vertrekken. Adres bij Wambersie en Zoon.

BATAVIA, het Barkschip Japan, kapit. J. Muller. Adres bij P. A. van Es en Co.

BATAVIA en SOERABAIJA, voor Goederen en Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het gekoperd Nederlandsch Barkschip Euterpe, kapit. A. Kuypers. Adres bij den Reeder J. van Wageningen Dz., te Dordrecht, en de Cargadoors Hudig & Pieters, alhier.

BATAVIA, voor Passagiers en Goederen, het extra snelzeilend, gekoperd Nederlandsch Campagne-Barkschip Henriette Elisabeth Susanna, kapitein A. Meyboom, hebbende uitmuntende inrigtingen voor Passagiers. Adres bij de Heeren de Groot, Roelants en Co., te Schiedam, en bij de Cargadoors P. A. van Es en Co., te Rotterdam.

BATAVIA, voor Passagiers, het extra snelzeilend gekoperd Nederl. Barkschip Maarten van Rossem, kapitein P. F. Rijnst. Adres bij de Reeders van Overzee & Co., of de Cargadoors P. A. van Es & Co., te Rotterdam.

BATAVIA en SAMARANG, het Nederl. Barkschip Paul Johan, kapit. A. Kooy. Adres bij de Heeren de Groot Roelants en Co., te Schiedam, en de Cargadoors P. A. van Es & Co., te Rotterdam.

BOSTON, het Ned. Schoenerschip Bacchus, kapit. Ed. H. Zuidema, om in den loop dezer maand te vertrekken. Adres bij Wambersie en Zoon.

DUBLIN, het Ned. Kofschip Anna Agatha, kapit. J. Klinger. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

JERSEY (via Newhaven) en de Plaatsen aan den Zuider-Spoorweg gelegen, het Engelsch Kotterschip Marco, kapitein T. Richardson, vertrekt 19 Mei. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

KAAPSTAD, voor Passagiers en Goederen, het snelzeilend gekoperd Nederlandsch Schoenerschip Maria Anna, kapit. H. S. de Boer, om spoedig te vertrekken. Adres bij de Cargadoors P. A. van Es en Co., te Rotterdam, en de Cosing en Co., te Amsterdam.

KAAP DE GOEDE HOOP, om spoedig na arrivement te vertrekken, het snelzeilend gekoperd Eng. Barkschip Arthur Pawley, kapit. J. Davis, hebbende uitmuntende inrigtingen voor Passagiers 1ste en 2de klasse. Adres bij Hudig en Blokhuyzen.

LISSABON, het Nederl. Schip Wilhelmina, kapit. A. Kostert. Adres bij Seeuwen en Co.

LISSABON en GIBRALTAR, het Nederl. Schoenerschip de Hoop, kapit. G. Visser. Adres bij Seeuwen & Co.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Seth Sprague, kapit. J. M. Gillespie. Adres bij Wambersie en Zoon.

NEW-YORK, het Amerik. schip Cairo, kapitein W. C. Wooster. Adres bij Wambersie en Zoon.

St. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Maria Catharina, kapit. K. P. Kiewit. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

St. PETERSBURG, het Nederl. Schoenerschip Alida, kapit. H. A. Scholten. Adres bij Seeuwen & Co.

St. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Margaretha Henderika, kapit. Frans T. de Jonge. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

St. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Sancta Maria. kapit. J. H. Swart. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer,

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 11 Mei.

TABAK. Heden werden afgedaan 20 v. Maryland ex Arnold Böninger.

SCHIEDAM den 11 Mei.

GRANEN. Verkocht, Rogge: 139 ℔ Reval *f* 190 6/w.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust. *f* 13,—

JENEVER, " " " " - 18,50,

Amst. proef, " " " " - 19,75,

alles zonder de belasting.

SPOELING per Ketel - 0.30.

AMSTERDAM den 11 Mei.

TABAK. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 50 v. Maryland, aangevoerd per het schip Arnold Böninger.

ANSJOVIS. Heden zijn 1859er verkocht tot *f* 8.

GRANEN. Tarwe en Rogge flaauw en alleen bij kleinigheden gedaan: Van Tarwe, 135 ℔ Jar. Rostocker *f* 345; 128 ℔ N. bonte Poolsche *f* 325. Van Rogge: 125 ℔ Pruissische *f* 195; 125 ℔ Belgische *f* 195; 123 ℔ dito *f* 191 aan de Zaan; 118 ℔ Peterb. *f* 175. Gerst in een doen; 101 ℔ Vriess. Winter *f* 144. Haver zonder handel. Boekweit prijshoudend; 119 ℔ Gordijker *f* 192.

ZADEN enz. Koolzaad. Dadelijk prijshoudend, op levering £ ½ lager. In veiling gem. Calcutta *f* 250. Op 9 vaten Olie te leveren dadelijk £ 67, in Sept./Oct. £ 63. Lijnzaad. Tegen vrijdag a. s. in veiling ca. 62 last 105 ℔ Riga. Raapolie dadelijk flaauw, op levering iets trager. Op 6/w. *f* 38¼; Vlieg. *f* 37; Bombay *f* 35¾; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 35⅞ a *f* 35¾. Lijnolie traag; op 6/w. *f* 32¾; Vlieg. *f* 31½; 1 Sept. Oct., Nov. en Dec. *f* 32 a *f* 32¼. Hennepolie op 6/w. *f* 37½. Raapkoeken per 1040 st. *f* 72 a *f* 76. Lijnkoeken per 104 stuks *f* 10 a *f* 12.

VEE. Kalveren: 1ste kwal. *f* 70 a *f* 50, 2de *f* 60 a 40, 3de *f* 50 a *f* 30; Schapen *f* 24 a *f* 18; Varkens 46 a 42 c. per N. ℔.

GRONINGEN den 10 Mei.

GRANEN enz. Bij vrij ruimen aanvoer was de stemming onzer markt merkelijk daauwer. Tarwe tot 50 c. verlaging nog moeijelijk te plaatsen, van puike werd evenwel zeer weinig aangeboden en was ook niet veel lager te koop: 123, 127 a 130 ℔ Ommel. Roode *f* 8.10, *f* 8.30, *f* 8.50, *f* 8.70, *f* 8.90 a *f* 9.10; 123 a 127 ℔ Oldam. Roode *f* 7.90, *f* 8.10 a *f* 8.30, *f* 8.50; 128 ℔ Ommel. Witte *f* 9.50 gevraagd. Rogge 10 cents lager afgegeven: 116, 120 a 123 ℔ Inl. *f* 5.95, *f* 6.20 a *f* 6.50. Boekweit heeft ook 10 cents minder opgebragt: 113 ℔ Grijze Zand *f* 5.25; 113 a 116 ℔ Zwarte dito *f* 5.05 a *f* 5.45. Gerst tot 15 cents verlaging afgegeven: 99 a 103 ℔ Winter *f* 4.25 a *f* 4.55; 99 ℔ Zomer *f* 4.15. In Haver had tot drukkende prijzen eene belangrijke omzetting plaats, zijnde Dikke en Witte Voer 5 cents en de Zwarte 20 cts. verlaagd; 78 a 85 ℔ Dikke Brouw *f* 4.40 a *f* 4.80; 63 a 68 ℔ Witte Voer *f* 3.45 a *f* 3.75, *f* 3.80; 68 a 75 ℔ Zwarte dito *f* 3.50 a *f* 3.90. Paardenboonen bij den aanvang minder gevraagd maar vond op de verlaagde aanbiedingen tegen het afgaan der markt weer grage koopers en hebben de beste soorten *f* 7.40 a *f* 7.60 opgebragt. Gort met geringen omzet als voren: Grove *f* 6.90 a *f* 7.15; pulk *f* 7.25 a *f* 7.60; Parel per 100 Ned. ℔ *f* 9.50 a *f* 14. Koolzaad niet in omgegaan. Raapolie *f* 35.75 a *f* 37. Lijnolie *f* 31 a *f* 31.50. Raapkoeken *f* 75. Lijnkoeken *f* 10.

LONDEN den 9 Mei.

SUIKER. De markt is stil maar de prijzen zijn onveranderd. Zaturdag zijn afgedaan 500 k. Havana tot 46/ a 49/, 200 k. dito n.° 11 tot 42/3. Heden vonden nemers 250 b. blank Benares tot 42/6 a 43/. Geraffineerd flaauw, br. lumps 52/. — RUM vast, Zaturdag zijn 70 pijp. Jamaica tot 3/3 a 4/4 verkocht. — KOFFIJ zeer stil en zonder handel. Zaturdag betaalde men voor 2100 b. Pernambucq 22/6. — CACAO. Ord. soorten zijn tot vaste prijzen meer gevraagd, 80 b. Bahia bedongen 49/ en 70 b. Grenada 46/. — THEE. De markt is zeer flaauw, ord. Congo 14 d. — RIJST gevraagd tot vaste prijzen. Omzet Zaturdag 58/m. b. tot 3 d. hoogere prijzen. Heden zijn 15/m. b. evenzeer tot vaste prijzen verkocht, ofschoon de stemming iets flaauwer is. — KATOEN stil en zonder handel. — SALPETER stil maar prijshoudend, 200 b. Bengaal zijn afgedaan tot 46/ en Engelsch Geraffineerd tot 49/6 a 50/. — LIJNZAAD flaauw, 400 q. Bombay zijn verkocht tot 52/6 a 53/3 en 1000 q. Neger tot 36/ a 36/6. — METALEN. Schotsch IJzer vaster 49/3. Zink vaster; 150 t. disp. en op levering zijn afgedaan tot £ 19.5. Tin flaauw. Lood vast, Engelsche £ 22.10 a 22.15. — OLIEN. Lijn- stil disp. 28/9, te Hull 28/. Raap- flaauw. Cocos- onveranderd. Palm- stil 46/. Terpentijn- stil 46/ a 45/. — TALK. De markt is vast en de prijzen zijn zelfs iets beter. Men noteert: P Y C disp. 56/, Junij 56/, Julij/Sept. 56/3, Oct./Dec. 56/6.

Den 10 Mei.

SUIKER. In veiling zijn verkocht 134 v. Jamaica tot 38/ a 41/6, 767 b. Demarara tot 41/ a 44/; een klein gedeelte van 17,709 b. Mauritius tot 30/ a 46/ en een gedeelte van 5210 b. Bengaal tot 41/6 a 47/6. — Van KOFFIJ vonden 135 b. Plantation Ceylon tot 66/6 a 72/ nemers en 250 b. Bahia tot 45/6 a 48/. — RIJST. De markt is vast, maar zeer stil. — SALPETER vast, maar met zeer weinig handel.

ANTWERPEN den 10 Mei.

VERWHOUT. Men meldt ons den verkoop van 100/m. kil. Maracaibo Geelhout. — GRANEN. De markt is onveranderd. Voor Inl. Rogge betaalde men *f* 6⅜ en voor Fransche denzelfden prijs. Inl. Tarwe *f* 11 a *f* 11⅜. — Van SUIKER zijn weder 56 kisten Havanna verkocht. — VERWWAREN. Het restant der partij Dividivi p. Compagnie is gisteren afgedaan.

HAMBURG den 10 Mei.

KOFFIJ vast. — ZINK. 500 ctr. loco bedongen 12.14 en 1000 ctr. op levering 12.5. — RAAPOLIE per Mei 23,4, per Oct. 23.8. — GRANEN. Tarwe 5 a 6 sh. lager. Rogge flaauw en te vergeefs aangeboden.

NEW-YORK den 27 April.

KATOEN. De omzet der vorige week bedroeg 6500 b., waarvan 2500 transito. In de laatste dagen is de handel hoe langer zoo stiller geworden en zijn daardoor onze onderstaande noteringen als nominaal te beschouwen.

	Upland.	Florida.	N. Orl. en Mobile.	Texas.
Ordinary	10⅛	10⅛	10⅛	10⅜
Good dito......	10⅞	11⅛	11⅜	11½
Middling.......	12⅛	12¼	12½	12⅝
Good dito......	12⅞	12	13¼	13½
Middl. fair......	13⅜	13¾	13⅞	14

Voorraad 90/m. balen.

ASSCHEN noteert men $ 5.75 en zoowel Pot- als Parelasch zijn tot dezen prijs gevraagd. — MEEL. De aanvoer is nog onbeduidend en de prijzen houden zich staande, eene kleine daling der ord. soorten uitgezonderd. — VERWHOUT. De markt is zeer stil en de notering van Blaauwhout nominaal, terwijl Geelhout nog altijd eenigzins gevraagd is. Omzet 14 t. Domingo Blaauwhout tot $ 13.50 en 24 t. Jamaica dito tot $ 13⅛ a 13½. Van Limahout is veel aan de markt gekomen. — GRANEN. Tarwe is weinig gevraagd en de prijzen onveranderd. Mais is eenige cents gedaald en daardoor weder meer gevraagd. Rogge 86 c. — SPECERIJEN blijven stil. Cassia bedong 23 a 24 c. en Nootmuscaat n.° 1 50 c. Peper 9¼ c. en Piment 6 c. — HUIDEN iets flaauwer met weinig vraag. — HONIG. Voor uitvoer waarschijnlijk naar Hamburg werden 56 tiersj. en 81 v. Cuba tot geh. prijs gedaan. Men noteert 61 a 62 c. — MEEKRAP blijft stil en zoude slechts tot lagere prijzen te verkoopen zijn. — QUERCITRON. Philadelphia n.° 1 is weder tot $ 33 afgegeven. — RIJST. De markt is onveranderd en blijft vast, vooral voor la kwaliteit. — TERPENTIJNOLIE 53⅛ c., met vrij goeden omzet. Voorraad 1500 v. en weinig aanvoeren. — HARST. Bruine iets hooger; ladingen zijn tot $ 1.70 a 1.72½ te koop met veel omzet; n.° 1 zonder voorraad en stil. — TABAK weinig gevraagd. Kentucky vast. — WAS onveranderd en 38 a 40 c. wordt coulant betaald.

BALTIMORE den 26 April.

TABAK. Ofschoon de aanvoer gedurende de vorige week grooter dan vroeger geweest is, zoo hebben toch geene belangrijke omzettingen plaats gehad; dezelve bestonden uit 600 v. Maryl. en 400 v. Ohio tot vorige prijzen. De omzet der vorige week bedraagt: 1491 v. Maryl., 433 v. Ohio en 127 v. Kentucky. De vraag bepaalde zich hoofdzakelijk tot goede Maryl. soorten, terwijl voor gewone en ord. soorten geen koopers zijn, zoodat de voorraad daarvan thans op ca. 6000 v. gekommen is. Uit gebrekkaan verkoopen zijn de prijzen daarvoor nominaal. Voor Ohio zijn de gewone koopers nog niet aan de markt. Eene partij van 300 v. is voor Bremen gevonden, grootachtig ordinair en middelkleurig tot $ 5 a 7½ per 100 ℔. — VRACHTEN onveranderd 25/ naar Holland, 20/ naar Bremen.

Advertentiën.

Voor de vele bewijzen van deelneming, betoond bij het overlijden van Mejufvrouw PETRONELLA CORNELIA VAN RUYVEN, betuigt de Familie hiermede haren opregten dank.

Rotterdam 10 *Mei* 1859.

Getrouwd

H. T. VERSTEEG

en

J. KLUTGEN.

Rotterdam 11 *Mei* 1859.

Heden overleed, na eene korte ongesteldheid, onze waarde Behuwdbroeder de Heer A. VAN OTTERLOO.

Uit aller naam,

Rotterdam 10 *Mei* 1859. H. VAN WOUDENBERG.

De Familie DUTILLIEUX, gevoelig voor de deelneming haar door hare Medeburgers betoond, vóór en gedurende den *gedwongen* Verkoop harer Meubelen op 11 dezer, wegens het *niet-voldoen* van den Aanslag haars Vaders in de *Vertering-Belasting* over 1858, betuigt hun daarvoor haren hartelijken dank.

Algemeene Vergadering

van Heeren INTEEKENAREN tot **oprigting** der **BAD- en ZWEM-INRIGTING „de Vrije Maasstroom"**, op DONDERDAG 12 MEI 1859, des avonds ten *acht* ure, ten Huize van den Heer *P. L. ADLER*, aan de Wijnhaven.

BAD- en ZWEM-INRIGTING
de Vrije Maasstroom.
Algemeene Vergadering

van **HEEREN INTEEKENAREN**, voor de Onderneming van **P. de Bie**, op DINGSDAG 17 MEI 1859, des avonds ten acht ure, ten Huize van den Heer *P. L. ADLER*, aan de Wijnhaven.

Namens het Bestuur,

J. I. BONKE, *Secretaris.*

Naamlooze Maatschappij
DER
SPOORWEGEN
TUSSCHEN
ANTWERPEN en ROTTERDAM.

De op den 5den der loopende maand Mei verschenen **Coupons** der **Obligatien** worden betaald: te *Brussel* bij de Heeren J. P. MATTHIEU et FILS, en te *Londen* ten Kantore van de Maatschappij, Cannon Street, 16.

Coupon-Bladen bij de **Aandeelen** worden op vertoon dier Stukken tot den 14den der loopende maand Mei aan de Deelhebbers afgegeven, ten Kantore van voornoemde Heeren J. P. MATTHIEU et FILS, te *Brussel.*

Te gelijk met die Afgifte geschiedt de **betaling** van het **Dividend.**

OPENBARE VERKOOPING,

op Maandag den 16 Mei 1859, des voormiddags ten 10½ ure, in het Logement de **Zon**, aan den Steiger te Rotterdam, van:

47 Lasten Catania LIJNZAAD,

liggende op Zolders.

Nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van CANKRIEN & VAN SWIJNDREGT.

TE ROTTERDAM
LIGT in LADING
NAAR
BATAVIA en SAMARANG,

voor **Goederen** en **Passagiers**, het snelzeilend gekoperd Nederlandsch Campagne Barkschip ***PAUL JOHAN***, Kapitein **A. Kooy**, hebbende uitmuntende inrigting voor Passagiers. Adres bij de Heeren ***DE GROOT ROELANTS & Co.*** te Schiedam, en de Cargadoors ***P. A. VAN ES & Co.*** te Rotterdam.

H O L L A N D S C H E
IJZEREN SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ
Z O M E R D I E N S T.
Aanvang 15 Mei 1859.
Van AMSTERDAM naar ROTTERDAM.

Vertrek van AMSTERDAM.	HAARLEM. Aankomst.	HAARLEM. Vertrek.	LEIDEN.	'S HAGE. Aankomst.	'S HAGE. Vertrek.	Aankomst te ROTTERDAM.
u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.
					8. 30	9. 15
7. 30	8. —				10. 15	11. —
8. —	8. 28	8. 33	9. 38	10. 10	10. 15	11. —
10. 25	10. 55	11. —	11. 58	12. 23	12. 28	1. 15
1. 30	2. —	2. 5	3. 7	3. 35	3. 40	4. 30
4. 30	5. —	5. 5	6. 8	6. 37	6. 42	7. 30
[1]) 5. 30	5. 58			[1])	8. 30	9. 15
7. 30	8. —	8. 5	9. 9	9. 37	9. 42	10. 30

[1]) Deze Treinen alleen 's Zondags. [1]) Deze Treinen alleen 's Zondags.

Van ROTTERDAM naar AMSTERDAM.

Vertrek van ROTTERDAM.	'S HAGE. Aankomst.	'S HAGE. Vertrek.	LEIDEN.	HAARLEM. Aankomst.	HAARLEM. Vertrek.	Aankomst te AMSTERDAM.
u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.
					8. 27	8. 57
7. —	7. 48	7. 53	8. 27	9. 26	9. 31	10. —
9. 30	10. 15	10. 20	10. 57	11. 55	12. —	12. 30
11. 40	12. 26	12. 30	1. 1	1. 55	2. —	2. 30
3. 30	4. 18	4. 23	4. 57	5. 55	6. —	6. 30
[1]) 5. —	5. 45			[1])	9. 15	9. 45
7. 45	8. 34	8. 39	9. 14	10. 11	10. 16	10. 45
9. 35	10. 20					

Op Zon- en Feestdagen zullen aan de **Halten**, met uitzondering van *Hillegommerbeek*, alle Treinen ophouden, voor zoo ver dit verlangd wordt.

De **Telegraaf-Kantoren** zijn op alle Hoofdstations gedurende den geheelen dag geopend.

Zomerdienst-Biljetten zijn verkrijgbaar aan alle Stations, Halten en Bestelkantoren (prijs *twee Cents*).

Amsterdam De Administrateur,

6 *Mei* 1859. J. W. BAKE.

GENERAL STEAM-NAVIGATION COMPANY.
ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoom-Schepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

Zaturdag 14 Mei, 's morgens 9½ ure. | **Donderdag 19 Mei**, 's middags 12 ure.
Dingsdag 17 „ „ 11 „ | **Zaturdag 21** „ 's namiddags 1 „

Bovendien wekelijks, naar gelang van omstandigheden, **extra Stoombooten**, volkomen ingerigt tot het **laden** van **Goederen** en **Vee.**

GEBROEDERS SMITH, *Agenten.*

Oost-Molenstraat, 13—314. ***Weste Wagenstraat, 5—649.***

J. DUTILLIEUX

heeft de eer zijnen geachten Stadgenooten te berigten, dat hij een **tweede MAGAZIJN** heeft geopend in de ***WESTE WAGENSTRAAT***, westzijde, het **zevende** Huis van de **Hoogstraat.** Beide Magazijnen zijn voorzien van MARQUISES, PAVOLINES, IMPERIALES, CHINOISES, EN-TOUS-CAS, PERLEVIS, PARAGONS, alle andere Soorten van PARAPLUIES, WANDELSTOKKEN enz.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *VAN DER HOOP* en *REEPMAKER*, residerende te Rotterdam, als lasthebbende van hunnen Principaal, zijn voornemens om op Woensdag den 18 Mei 1859, des namiddags ten 5½ ure, in het Notarishuis aldaar, in *ééne* zitting, in het openbaar te Verkoopen:

Den **BLOOTEN EIGENDOM** van een **KAPITAAL**, groot *f* **9600**, ingeschreven in het **Grootboek** der **Nationale 2½ pCts. Rentegevende Schuld**, waarvan het Vruchtgebruik levenslang wordt genoten door eene Weduwe, oud circa 56 jaren.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van de genoemde Notarissen.

Brussel.
HOTEL ROYAL,

nabij den Grooten Schouwburg en de Galerijen St. Hubert.

Eigenaars F. en C. MOLENSCHOT.

Kamers tot fr. 1.50 a fr. 2.

Geremommeerde Table d'hôte ten 5 ure 3

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

van DONDERDAG 12 Mei 1859, N.° 113.

STATEN-GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Woensdag 11 Mei.

Zoo als in de zitting van zaturdag jl. was bepaald, was in deze zitting, ten half twee ure geopend, het eerst aan de orde het wetsontwerp betrekkelijk het regt van successie en van overgang. Vooraf deelde de Voorzitter mede dat was ingekomen een adres van de Kamer van koophandel en fabrieken te Oldenzaal, houdende ondersteuning van het wetsontwerp betrekkelijk het tarief; voorts van de Tweede Kamer: 1°, een ontwerp van wet betrekkelijk het verbod van uit- en doorvoer van paarden; 2°, een wetsontwerp tot verhooging van Hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1859. Beide zullen naar de afdeelingen worden verzonden.

Wetsontwerp betrekkelijk het regt van successie en van overgang.

De heer *Eysinga* gelooft dat het lot van dit wetsontwerp ook in deze vergadering niet ongunstig zal zijn; hij verheugt zich bereids daarover, want daardoor zal de wet van 1817 vervallen, waarvan eene herziening tot verwarring aanleiding zou geven. Intusschen heeft die wet 17 jaren gewerkt en dat is eene schoone lofrede, omdat het eene belastingwet was. Spreker zal dan ook zijne stem vóór het wetsontwerp uitbrengen, maar zich een paar opmerkingen veroorloven.

De eerste betreft art. 23. Hij betreurt de wijziging daarin door de Tweede Kamer gebragt. Thans wordt het cijfer van alle onroerende goederen zamengevat; dit zal de contrôle moeijelijk maken, wantrouwen opwekken en de deugdelijkheid der aangifte in twijfel doen trekken, en de wet levert daardoor bezwaren op èn voor de administratie èn voor den belastingschuldige.

De tweede opmerking betreft de belasting op goederen in de doode hand. Spreker gelooft dat die noodig is. Dergelijke belasting is hinderlijk noch onregtmatig. Het zou eene progressive belasting op de inkomsten zijn, waartegen wel is waar bezwaren zijn ingebragt, maar bij goederen van de doode hand vervallen die bezwaren.

Spreker hoopt dat deze wet even lang moge bestaan als de wet van 1817, maar zou gaarne de belastingen op de inkomsten bij eene speciale wet geregeld zien.

De *Minister van Finantiën* zeide in antwoord aan den vorigen spreker dat hij in diens gevoelen deelt. Hij geeft toe dat het antwoord der Regering in de Memorie van Beantwoording wel iets heeft van peremptoire exceptie, maar die woorden beteekenen juist geen onbepaald uitstel, veeleer dat de zaak goed moet bezien worden. Aan het verlangen betrekkelijk het heffen van belasting is de Minister niet ongenegen te voldoen.

Nadat de heer *Eysinga* nog kort had gerepliceerd, werd het wetsontwerp in stemming gebragt en *aangenomen* met algemeene stemmen.

Alsnu werden voortgezet de beraadslagingen over **het wetsontwerp betrekkelijk het tarief van in-, uit- en doorvoer.**

De heer *van Dam van Isselt* vroeg daarover nog het woord. Hij werpt al dadelijk de beschuldiging van protectionisme van zich af; men is geen protectionnist, al verklaart men zich tegen het wetsontwerp. De thans voorgestelde tariefsherziening zal den handel niet baten, geen voordeel aanbrengen; het is hier alleen om een beginsel door te drijven, dat ten nadeele van de nijverheid strekt. En wat nu de politieke kwestie aangaat; bij oorlogstijden, zegt men, is een vrij tarief. Hij spreker, voor zich, zou meer vertrouwen hebben in eenige duizende fiksche fabriekarbeiders, die de wapenen konden opnemen. Men zegt: de klagten zijn overdreven; er kan ligt eene proef worden genomen, maar waarom zouden nu juist de klagten van de nijverheid ongerijmd zijn.

Het groote bezwaar van spreker intusschen is in het stelsel van tarifering naar de waarde gelegen. In 1851 werd van het vensterglas een regt naar de waarde ingevoerd. Toen hield de concurrentie op; men durfde niet meer benaderen. De vreemdeling zal ons voor den minsten prijs het beste leveren, maar wij zullen moeten aannemen, wat hij wenscht te geven. Bij dit stelsel is de contrôle onmogelijk; gelijkmatige belasting zal niet worden geheven en sprekers overtuiging is dat de wet voor allen gelijk moet werken. Behalve het directe verlies dat deze tariefsherziening aan de schatkist zou berokkenen, zullen er zoovele menschen leven zonder voordeel voor den Staat. Deze zullen broodeloos worden en de fabrikanten zullen den moed verliezen. Gesteld dat hunne klagten overdreven zijn, is het verantwoordelijk dat wij zoovele menschen het brood ontnemen, nu, terwijl de handel niet klaagt? Spreker zal zijne stem tegen het wetsontwerp uitbrengen. Ofschoon hij alle denkbeeld van protectionisme van zich afwerpt, wil hij liever onder hen aangeschreven staan die het wel meenen met het Vaderland, die met gematigdheid en voorzigtigheid willen vooruitgaan.

De heer *Cost Jordens* zegt dat de rede van den heer van Dam hem noopt tot spreken. Hij meent dat de grieven tegen het stelsel naar de waarde veel te breed zijn. Men stelt dit geheel voor als geheel verschillend van het vroegere, maar dat is alleen bij het artikel glas- en aardewerk het geval.

Bij het tarief van 1755 is de heffing naar de waarde, in 1822 die naar het gewigt aangenomen, toen er meer beschermende regten waren. Nu de bescherming wordt verminderd, kan het geene verwondering baren dat de waarde wordt voorgesteld. Anders zou men een terugtred op een eens ingeslagen weg doen. Het stelsel van bescherming rust op het voordeel van den een, ten koste van het algemeen; dat moet vermeden worden. In den oorlog tegen Spanje dacht men aan geene bescherming, toen hebben de regten van lieverlede eene andere gedaante gekregen en strekken ten grondslag van het tarief van 1845. In 1850 is het stelsel van bescherming verlaten en heeft dat nu slecht gewerkt? De wetenschap huldigt vrijheid en de voorgestelde tariefsherziening is een stap verder op den ingeslagen weg. Mogt zij hier en daar schade berokkenen, het algemeen belang zal er door bevorderd worden.

De heer *Insinger* meent dat de gewisselde stukken genoeg het voor en tegen van deze tariefsherziening hebben doen uitkomen, dan dat hij nog in bijzonderheden behoeft te treden. Het woord protectie kan in uitgestrekten zin worden opgevat; het kan bescherming voor het algemeen beteekenen.

De spreker ziet het nut van eene herziening niet in; hij gelooft dat het van invloed op den handel zal zijn. Het linnen, vroeger een hoogst aanzienlijk handelsartikel, is naar Hamburg verlegd. Maar ook de argumenten, aangevoerd voor de heffing van de bepaalde regten op de linnens, zijn niet zoo, dat zij hem overtuigd hebben. Er was een tijd dat de industrie veel door de accijnsen heeft geleden. De spreker wil de koesterende hand aan haar niet onttrekken. Hij beschouwt als consumenten voornamelijk hen, die in fabrieken arbeiden en in hun belang zal hij zijne stem aan dit ontwerp niet geven.

De heer *van Beeck Vollenhoven* dringt nader zijne argumenten voor de wet aan en wederlegt voornamelijk het door den heer van Dam aangevoerde. Hij wijst op de adressen, die ook vóór de wet zijn ingekomen, voornamelijk van sommige Kamers van koophandel en betoogt dat de consumenten eigenlijk de groote massa zijn, wier belang door deze herziening wordt bevorderd.

De heer *van Dam van Isselt* licht nader zijn gevoelen toe, ten gevolge van eene verkeerde uitlegging van zijne woorden door den vorigen spreker.

De heer *van Andringa de Kempenaer* had gewenscht dat de Minister van Finantien hem voorafgegaan ware. Hij merkt op dat zij, die tegen het tarief gestemd zijn, geene protectionnisten zijn. De tijdsomstandigheden zijn veranderd sedert de behandeling van het tarief bij de Tweede Kamer. Spreker vestigt de aandacht op de rede, door den Minister den 10 maart in de Tweede Kamer gehouden. Toen heeft die Minister gezegd dat de schatkist het verlies dat zij door deze tariefsherziening zou lijden, wel kon missen, maar dat zij van invloed zou zijn op de finantiële plannen der Regering. Hij wijst op de verschillende wetsontwerpen, die voor oorlog zijn aangeboden. Millioenen zijn er voor aangevraagd en door het tarief worden de bronnen van Staatsinkomst bedreigd. Juist het tegendeel deed Engeland bij zijne uitrusting ten strijde, toen het zijne middelen versterkte. Zou het niet beter zijn om de inkomsten te vermeerderen. De spr. treedt in eene korte beschouwing van de artt. 2 en 3, waartegen hij eenige bezwaren oppert. Door het niet opheffen van opcenten zal de gelegenheid benomen worden om de inkomsten te versterken, wanneer men het noodig oordeelt en door dit artikel worden de handen der Kamer gebonden.

Niemand vroeg nu meer het woord, zoodat het aan den Minister van Finantiën was.

Wegens het vergevorderde uur worden de beraadslagingen echter verdaagd tot den volgenden middag ten 1 ure.

Tweede Kamer.

Zitting van woensdag 11 Mei.

Bij den aanvang dezer zitting heeft de Voorzitter medegedeeld, dat tot rapporteurs benoemd zijn voor het wetsontwerp tot verlenging van den diensttijd der ligting 1854 de heeren Delprat, de Brauw, Dullert, Thorbecke en Storm van 's Gravesande.

Daar de eindverslagen gereed zijn over de wetsontwerpen tot eindregeling der zaken van de Maatschappij van Weldadigheid en tot goedkeuring eener overeenkomst met den polder Oud-Herkingen, besluit de Vergadering, op voorstel des Voorzitters, om den dag der discussie over deze ontwerpen nader te bepalen.

Daar de Minister van Finantien ten half twee ure zich naar de Eerste Kamer moet begeven, besluit de Kamer, op voorstel des Voorzitters, om het eerst in behandeling te nemen

I.
Het wetsontwerp betrekkelijk verbod van den uit- en doorvoer van Paarden.

De heer (L. D.) *Storm* was de eerste spreker, al dadelijk te kennen gevende dat hij in eene algemeene beschouwing over de drie, heden aan de orde zijnde ontwerpen wenschte te treden. Het was voor hem een vreemd verschijnsel, dat bij het ontstaan van een oorlog tusschen twee Staten, op een grondgebied ver van het onze verwijderd en daarvan ver gescheiden, en zonder dat iets nog kon doen vermoeden, dat wij in den kring des oorlogs getrokken zouden worden, wij, te midden van den vooruitgang en terwijl door de handhaving der neutraliteit aan ons Land onberekenbare voordeelen konden worden verzekerd, ons verplaatsen in een toestand, die de Duitschers *kriegsbereitschaft* noemden. Welke drangredenen, vroeg de spreker, bestonden daartoe? Verkeerde onze Staat in zulke buitengewone omstandigheden, dat wij ons leger moesten brengen op voet van oorlog? Te vergeefs zocht hij naar die omstandigheden. Met de Regering was hij van oordeel, dat ons eene waardige houding betaamde, maar was deze overeen te brengen met de vele wetsontwerpen, die thans in behandeling zijn en nog komen zullen, waarmede de Staten-Generaal als het ware overstelpt zijn? De spreker noemde dergelijke maatregelen niet noodzakelijk; hij zou ze zelfs noemen onverantwoordelijk, omdat zij, wel verre van voorzigtig te zijn, slechts de oplettendheid der naburen op ons zouden vestigen en het vermoeden zouden doen ontstaan dat wij de politiek van Duitschland volgden, omdat wij het voorbeeld van sommige Duitsche Staten navolgden. De Ministers zelven hadden gevoeld, welk oordeel, welken indruk de wetten zouden doen ontstaan, want de Ministers (zonder nu de overtuiging te kennen te geven, dat het Kabinet in deze homogeen handelt) hadden de verzekering gegeven, dat zij handelden zonder pressie; doch zij handelden dan toch voorzeker, in deze zoo teedere en gewigtige zaak, met een zoo groot empressement als men slechts zeldzaam bij ons aantreft. Het verried dan ook geene kalmte wanneer men, zonder pressie en zonder dringende oorzaak, eensklaps overging tot het doen van voorstellen gelijk de tegenwoordige. Indien wij werkelijk met oorlog bedreigd werden, zou men schier geene maatregelen van meer ver vooruitziende gevolgen hebben kunnen voorstellen. Wanneer men den uitvoer van paarden verbood, onze strijdkrachten vermeerderden en het Limburgsch Bondscontingent mobiliseerde, bewaarde men dan die kalme, vrede ademende houding? Neen, deze wetsvoordragten wekten bij den spreker in hooge mate bezorgdheid op. Hij zou niet eens spreken over verschillende uitgaven, bij deze gelegenheid aangevraagd en minder op de omstandigheden betrekking hebbende, maar hij wilde er de aandacht slechts op vestigen, dat de toekomst hem beangst maakte voor onze neutraliteit. Door deze en de later in behandeling komende wetsontwerpen werd onze neutraliteit op het spel gezet; wij zouden gevaar loopen, juist door de ontwikkeling van krijgsvertoon ons te wikkelen in moeijelijkheden en beslommeringen, waarvoor de kalme houding der neutraliteit juist bestemd is om ons te bevrijden. Dubbel bevreesd was de spreker voor deze uitkomst, als hij zag hoe ons Bondscontingent voor Limburg zou worden mobiel gemaakt; hoe onze toebereidselen aanstoot en argwaan geven zouden, zelfs misnoegen wekken, zoodat men daardoor juist het tegendeel zou bereiken van hetgeen men bedoelde. De voorstellen achtte hij derhalve hoogst onvoorzigtig en hoogst onstaatkundig, zoodat hij zich verpligt gevoelde zijne toestemming daaraan te weigeren.

De heer *Idserda* besprak meer bepaald het aan de orde zijnde wetsontwerp. Noch voor het oogenblik, noch voor de toekomst achtte hij den voorgedragen maatregel noodzakelijk. Door het verbieden van den uitvoer van paarden zou noodeloos de handel belemmerd worden, terwijl aan den landbouw groote nadeelen zou worden toegebragt. Ook was de maatregel niet noodzakelijk, met het oog op den prijs der paarden; want deze was op de laatste voorjaarsmarkten gedaald, terwijl verbod van uitvoer den prijs niet zou doen verminderen, maar integendeel de productie.

De heer *van Goltstein, Minister van Buitenlandsche Zaken*, beantwoordde den eersten spreker. Er bestaat, zeide de Minister, bezorgdheid bij den spreker uit Breda, dat onze neutraliteit schade zou kunnen lijden door de thans gedane voorstellen. Voor mij, ik ben van een geheel tegenovergesteld gevoelen en geloof juist, dat onze neutraliteit in gevaar zou kunnen geraken, indien niet de maatregelen genomen werden, om die neutraliteit door wien dan ook te doen eerbiedigen. En wanneer nu gevraagd wordt, welke omstandigheden het zijn, die ons tot het doen dier voorstellen drijven, dan geloof ik, dat het antwoord voor ieder openbaar is. Er is een oorlog uitgebarsten, wèl op een verren afstand, maar wie kan zijnen omvang bepalen? En daarom moest de Regering tijdig op middelen bedacht zijn van zelfverdediging. De maatregelen, die thans voorgedragen worden, strekken dan ook tot niets anders dan om de leemten aan te vullen, die gebleken zijn in ons verdedigingsstelsel te bestaan, en die zelfs in een toestand van vrede behoorden te zijn aangevuld. Daarom alleen worden de magazijnen van de noodige voorwerpen voorzien tot de uitrusting der schutterijen, worden paarden aangevraagd om de bestaande batterijen in beweging te kunnen brengen, en strekken de aangevraagde gelden voor de Marine tot gelijksoortige bestemming. Het denkbeeld dus, dat men te ver zou gaan, dat men, door ons op voet van oorlog te brengen, aanstoot zou geven aan andere Staten, ligt niet in de aangeboden wetsvoorstellen opgesloten, en kan daaruit die voet van oorlog in geenen deele worden beweerd. De spreker uit Breda had ook gewaagd van een Bondsbesluit ter mobilisatie; dat was echter eene onjuiste voorstelling, immers het besluit van den Bond strekte alleen tot het marschvaardig stellen, maar geenszins tot de mobilisatie, hetgeen eigenlijk beteekent het aanvoeren van de troepen tegen den vijand. Men kan dus niet zeggen, dat de oorlogstoestand aanwezig is, die de spreker uit Breda op het oog had: er is alleen sprake van de aanvulling der ontdekte leemten in ons verdedigingsstelsel, leemten, die ten allen tijde, dus ook in tijden van vrede, behoorden te worden aangevuld.

De heer *van Bosse*, Minister van Finantien, den heer Idserda beantwoordende, gaf volkomen toe, dat, wanneer de Regering op onvoorzigtige wijs gebruik maakte van de bevoegdheid, haar door deze wetsvoordragt te verleenen, men het doel, hetwelk men er mede beoogde, juist zou voorbij streven. De Minister hoopte dan ook, dat de Kamer wèl overtuigd zou zijn, dat het niet in de bedoeling der Regering lag, om onvoorzigtiglijk gebruik te maken van de te verleenen faculteit; doch dat zij het doen zou alleen dàn, wanneer zij op goede gronden overtuigd zal zijn, dat de maatregel door het algemeen belang wordt vereischt.

De heer (L. D.) *Storm* antwoordde, dat hij door de rede des Ministers van Buitenlandsche Zaken niet overtuigd was geworden, dat de toestand krachtens deze wetten geschapen, ons niet zou brengen buiten den gewonen toestand van vrede. Er is toch sprake van de aanvulling der magazijnen voor de uitrusting van 30,000 man rustende schutterij; en hoe was zóó iets met een toestand van vrede overeen te brengen? De woorden des Ministers hadden dan ook den spreker geenszins gerust gesteld. Indien de aanvragen werkelijk niets anders bedoelden dan hetgeen noodig was in tijd van vrede, dan verwonderde het hem, dat de Minister van Oorlog der Kamer niet vroeger onderrigt had van den stand der zaken; en toch bij de jongste discussie over de Staatsbegrooting, had die Minister van geene andere behoeften gesproken, dan waarin bij zijn hoofdstuk voorzien wordt. De spreker herinnerde zich nog zekere interpellatie, als wanneer de Minister op eene daartoe betrekkelijke vraag had geantwoord, dat er slechts 3 of 4 weken noodig waren, om ons geheele leger marschvaardig te maken. Deze wankelbaarheid van inzigten was, volgens spreker, geenszins geschikt, om het vertrouwen in den Minister van Oorlog bij de Kamer te versterken.

De heer *van Meurs, Minister van Oorlog*, zag in dit antwoord een zeker verwijt, tegen hem gerigt, alsof hij, bij de laatste begrooting, over het hoofd gezien had alle behoeften, die thans werden aangevraagd. Nergens echter had de Minister òf gezegd òf geschreven, dat de begrooting over het loopende dienstjaar in alle behoeften voorzag, of beantwoordde aan alles wat voor de verdediging van den Staat vereischt werd. Integendeel, meermalen had hij er op gewezen, dat de begrooting er *niet* aan beantwoordde; zelfs bij de Memorie van toelichting tot een der thans aanhangige wetsvoorstellen had hij gezegd, dat er, in tijde van vrede, zelfs behoefte was aan uitrustingstukken voor de schutterijen, aan geneeskundige middelen en aan paarden voor de artillerie. De Minister hoopte door deze nadere verklaring voldoende te hebben aangetoond, dat op hem ten deze geenerlei verwijt rusten kan.

De heer *van Eck* had het voornemen niet om te spreken; doch de korte discussie die ontstaan was noodzaakte hem met een enkel woord zijne stem over deze drie ontwerpen te motiveren. Er werd een aanzienlijk bedrag gevraagd voor de uitbreiding onzer defensiemiddelen, en nu was de vraag of daaraan behoefte bestond. Tot oplossing dier vraag had de Minister van Buitenlandsche Zaken het standpunt doen kennen waarop de Regering den oorlog beschouwt. Het doel was het tot stand brengen van de Italiaansche nationaliteit; hij beschouwde deze oorlog dus van lokaal belang, waarbij Nederland niet regtstreeks betrokken was. Er was dus geene vrees dat Nederland in een oorlog zou worden gewikkeld; volgens de Regering zelve bestond die vrees niet en nu gaven geene andere omstandigheden aanleiding om voor oorlog meer gelden toe te stemmen dan bij de laatste begrooting geschied was. Indien men werkelijk bewijzen kon, dat er voor ons waarschijnlijkheid voor oorlog bestond dan zou hij gaarne de gevraagde middelen toestaan. Op dit oogenblik echter kon het geld nuttiger gebruikt worden. De vaderlandsliefde eischte voorzeker zich te verdedigen tegen een buitenlandschen vijand, doch waar die vijand niet bestaat eischt de Vaderlandsliefde dat men zijne krachten wijde aan de materiele en intellectuele ontwikkeling van Nederland, en ieder wist hoe vele groote behoeften in beide opzigten nog te vervullen waren.

De heer *van Deinse* was van een tegenovergesteld gevoelen. Nu gebleken was dat er in magazijnen en arsenalen groote behoefte was aan voorwerpen, die zelfs in tijden van vrede daarin niet behoorden gemist te worden, zou hij het beginsel niet afkeuren waarop de Regering deze wetsvoorstellen had aangeboden, en zulks te minder, omdat wel belangrijke sommen werden aangevraagd, doch het uitschrijven van eene nieuwe belasting niet noodig was en de aan te koopen voorwerpen steeds bruikbaar zouden zijn. Hij deelde dus niet in de bezwaren van het lid uit Breda, dat deze voorstellen noodlottigen invloed buitenslands zouden te weeg brengen; want hij beschouwde ze slechts als voorzorgsmaatregelen voor gebeurtenissen die niemand kon voorzien.

Nadat de Minister van Buitenlandsche Zaken andermaal had betoogd dat er geen sprake was van eenigen anderen maatregel, dan om te voorzien in behoeften, die ook in tijden van vrede zouden behooren vervuld te worden, kwam de heer van Nispen terug op de aanmerking van het voorloopig verslag, dat n. l. deze wetsvoordragt behoorde een tijdelijk karakter te dragen, opdat de Regering niet steeds in handen hebbe het middel, om den uit- en doorvoer van paarden te belemmeren,

De *Minister van Finantien* gaf te kennen dat de Regering van den aanvang af geenerlei bezwaar had om aan de wet een tijdelijk karakter te geven; doch dat het minder raadzaam was voorgekomen, omdat er later omstandigheden konden plaats hebben die het wenschelijk zouden maken dat de Regering in stilte zich toerustte zonder dat de zaak bekend werd. Overigens meende de Minister niet noodig te hebben aan de Kamer de verzekering te geven, dat van de bevoegdheid, bij de wet te verleenen, slechts met de meeste omzigtigheid gebruik zou worden gemaakt, en wees hij als voorbeeld op de bevoegdheid, sedert onheugelijke jaren bij het tarief aan de Regering toegekend, om den uit- en doorvoer van buskruid en oorlogs-materialen te verbieden, zonder dat ooit van die bevoegdheid gebruik was gemaakt.

De heer *van Nispen* drong nader op de verwezenlijking van zijn denkbeeld aan, en werd daarin ondersteund door den heer Storm, waarop de Minister van Finantien art. 2 der wet in dier voege veranderde, dat zij verklaard wordt, *slechts van kracht te zijn tot 1 mei* 1860. Het wetsontwerp werd vervolgens met 56 tegen 5 stemmen aangenomen. Tegen stemden de heeren van Eck, Begram, Idserda, Kingma en Storm.

II.
Verhooging van Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1859.

De heer *Gevers Deynoot* verklaarde voor de buitengewone aanvragen van Marine en Oorlog te zullen stemmen, doch tevens dat hij ze beschouwde als credietwetten, waarvan de Regering met de meeste spaarzaamheid behoort gebruik te maken. Naar zijne overtuiging bestond er voor Nederland een niet zoo dringend gevaar; doch nu de Regering dat anders had begrepen zou hij de aanvragen niet weigeren. Hij beschouwde deze wetten als een soort van votum van vertrouwen, in de hoop dat de beschikbare gelden noch onnoodig noch ontijdig zouden worden uitgeput. Hij erkende dat het grootste deel der gelden strekte tot aanvulling der magazijnen, en in zoo ver kon hij zich met de voordragten vereenigen; doch hij mogt niet ontveinzen dat hij meer bepaalde verzekeringen had wenschen te ontvangen betrekkelijk de organisatie onzer schutterijen, vooral ten platten lande. Hij geloofde dat er zelfs niet was eene regeling op het papier en evenwel maakte juist de schutterij ten platten lande een voornaam deel onzer defensie uit. Hij betreurde het zeer dat men van de tijden van rust geen gebruik gemaakt had om de wetten op militie en schutterij tot stand te brengen, ofschoon hij er dadelijk bij moest voegen, niet te gelooven dat de tijd thans daartoe geschikt zou zijn. Hij herhaalde dat hij de voordragten slechts als credietwetten kon beschouwen, want dat hij het diep zou betreuren indien onze gunstige finantiële toestand geknakt werd door ongeregtvaardigde en ontijdige uitgaven. De politieke horizont was voorzeker bewolkt, maar dat mogt ons niet weerhouden voort te gaan met de uitvoering van

groote werken. Hij zou het noodlottig vinden, indien wij niet bedaard onzen weg bleven voortgaan, en niet minder noodlottig als de schatkist door onnoodige uitgaven uitgeput werd. Hij zou derhalve zijne stem geven in de zekere verwachting, dat van het geld met de meest mogelijke spaarzaamheid gebruik gemaakt zou worden.

De heer *van Akerlaken* verklaarde zich mede ten gunste der voordragten; doch wanneer hij dat deed, dan maakte hij ze los van alle denkbeeld van wapening. Wij waren bij den bestaanden oorlog niet regtstreeks betrokken, en hij achtte het derhalve niet voorzigtig, wanneer Nederland tot wapening over zou gaan. Integendeel, indien het denkbeeld van wapening opgang maakte, zou hij vreezen, dat men zich juist in verwikkelingen zou brengen die niet te voorziene gevolgen konden hebben.

De heer *van Hoevell* zou niet over de tijdsomstandigheden spreken, maar zich eenvoudig bepalen tot het wetsontwerp thans in behandeling. De beantwoording der vraag in hoe ver het wenschelijk is dat Nederland thans buitengewone maatregelen neme ter uitbreiding van zijn krijgswezen hier te Lande, stelde hij uit tot dat de later aangeboden wetten zouden worden behandeld. Hij zou zich niet verzetten tegen de aanvrage des Ministers van Marine, om op sommige punten den aanbouw onzer vloot te bespoedigen en dat was dan ook het doel van het ontwerp. Met bevreemding echter had hij bij art. 20 twee tonnen gouds zien aangevraagd voor het drooge dok te Willemsoord. Deze zaak was reeds sedert vele jaren aanhangig; er waren bittere herinneringen aan verbonden; hij wenschte haar nu niet van meet af op te halen, doch hij wilde alleen doen opmerken dat hij niet begrijpt op welke wijze deze aanvraag in verband stond met het doel der wet. Bij het drooge dok was zulk een groote haast niet en hij wenschte dus den Minister in bedenking te geven de zaak nog eens te overwegen, alzoo de 2 ton uit deze voordragt te ligten en die voordragt strikt te bepalen binnen de grenzen harer strekking n. l. om den aanbouw van onze vloot op een bepaald punt te bespoedigen.

De heer *van Lijnden* wenschte mede zich in geene politieke bespiegelingen te begeven, vooral omdat de Regering in eene vorige zitting daartegen had gewaarschuwd. Hij behoorde echter tot degenen die den stand van zaken niet zoo helder inzagen; vooral niet tot degenen die, gelijk de heer van Eck, den oorlog noemden een oorlog van lokaal belang; hij beschouwde den oorlog als een oorlog van beginselen, waarvan de uitkomsten niet te berekenen zijn en die verder gaan zal dan men welligt denkt. Wanneer hij het woord gevraagd had, dan was het alleen om den Minister te vragen, of de tegenwoordige aanvrage ook geschied was met het oog op de verdediging onzer kolonien. Het zou hem aangenaam zijn een geruststellend antwoord daaromtrent te mogen ontvangen.

De heer *van Nispen* drukt zijn leedwezen uit dat de Regering geene nadere inlichtingen gegeven had omtrent den toestand van het dok te Willemsoord en het verband hetwelk bestond tusschen de aanvrage voor dat onderwerp en de verdere maatregelen te nemen met het oog op de buitengewone tijdsomstandigheden.

De heer *Mackay* herinnerde dat de Minister van Buitenlandsche Zaken verklaard had, dat de ontwerpen niets anders beoogden dan eene aanvulling van de leemten die in ons verdedigingsstelsel ontdekt waren. Politieke omstandigheden hadden er dus geene aanleiding toe gegeven; ten aanzien van het drooge dok moest dus enkel onderzocht worden of ook daarin leemte bestond. Nu moest hij alleen opmerken dat het hem leed deed dat politieke beschouwingen de Kamer hadden kenbaar gemaakt met de leemten in ons verdedigingsstelsel; het kwam hem altijd voorzigtiger voor om dergelijke ontdekking van leemten liever te doen vóór de politieke beschouwingen dan *na* de politieke beschouwingen.

De heer *Lotsy, Minister van Marine*, legde in den aanvang zijner rede eene tweeledige verklaring af. In de eerste plaats dat hij ook deze wet beschouwde als eene credietwet in dien zin, dat van de toegestane gelden niets zou worden uitgegeven dan hetgeen nuttig en blijvend van waarde is; maar van de andere zijde dat hij de verzekering niet kon geven, aangezien de aanvrage binnen zóó beperkte grenzen mogelijk was gedaan, dat van het crediet aanzienlijke sommen ongebruikt zouden blijven. De Minister trad daarna in een uitvoerig betoog over de geschiedenis van het dok te Willemsoord en den stand der zaak op dit oogenblik. Daaruit resulteert dat eene stoommarine zonder droog dok onbruikbaar was en alzoo de afbouw van het dok in regtstreeksch verband stond tot een goed verdedigingsstelsel. De laatste berigten de dato 6 mei ll. luidden omtrent den toestand der dokput zeer gunstig, en wanneer de aanvrage werd toegestaan, dan was er alle vooruitzigt dat het dok in het volgende jaar voltooid zou zijn. De Minister drong dus bescheiden maar ernstig bij de Kamer aan om de aangevraagde gelden niet te weigeren. Wat de vraag van den heer van Lijnden betrof, antwoordde de Minister, dat op de belangen der Kolonie bij de loopende begrooting gelet was, doch dat daaromtrent nog nader met het Departement van Kolonien onderhandelingen aangeknoopt en thans van dat Departement opgaven verwacht worden.

De heer *van Tets, Minister van Binnenlandsche Zaken* stond nu op om in antwoord op de rede van den heer Gevers Deynoot te verklaren dat er wel degelijk bestond eene organisatie op het papier van de schutterij ten platten lande; dat die schutterij ingedeeld was in bataillons en kompagnien; dat er staten bestonden van officieren, onderofficieren en manschappen die jaarlijks werden bijgehouden. Ten gevolge van een en ander konden binnen weinige dagen eenige bataillons worden zamengesteld, en ofschoon zeker de organisatie niet in allen deele volkomen was, moest toch de toestand geacht worden veel beter te zijn dan zulks in 1830 en 1831 het geval geweest is.

Nu ontstond eene kleine discussie over den tekst van den considerans der wet, waaraan de heeren Storm van 's Gravesande, Duymaer van Twist en de Minister van Marine deel namen. Op voorstel van den heer van Twist werd die considerans eenigzins gewijzigd, in dier voege dat daaruit twee woorden werden geligt, die de strekking hadden om aan te toonen dat de behoeften eerst onlangs waren opgekomen, terwijl uit de discussien gebleken was, dat die behoeften sedert lang aanwezig geweest waren.

De debatten gesloten zijnde werden zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd de onder-artikelen 13, 14, 16, 17, 21 en 41 van art. 1; terwijl onder-artikel 20 (betrekking hebbende tot het drooge dok) aangenomen werd met 48 tegen 14 stemmen. Tegen stemden de heeren van der Linden, Dullert, Heemskerk, van Hoëvell, Beens, Idserda, Kingma, Olivier, de Poorter, Jespers, Westerhoff, Meeussen, Betz en L. D. Storm.

Het geheele wetsontwerp werd aangenomen met 57 tegen 5 stemmen. Tegen stemden de heeren Westerhoff, Storm, van Eck, Idserda en Kingma.

III.

Verhooging van hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1855.

De heer *Storm van 's Gravesande* meende dat algemeene beschouwingen, over de maatregelen der Regering eigenaardiger te huis behoorden wanneer sprake zal zijn van de ontwerpen tot oproeping der militie; hij zou zich dus enkel tot het ontwerp bepalen, en van dat standpunt beschouwd kon hij er zich mede vereenigen, in zooverre het de strekking had om in bestaande leemten te voorzien. Enkele zaken waren er echter waarvoor gelden werden aangevraagd en waarmede hij zich niet vereenigen kon; hij zou dit nader bij de artt. ontwikkelen. Bij deze algemeene beschouwing wenschte hij terug te komen op de zaak der schutterij, waarover zoo even de Minister van Binnenlandsche Zaken gesproken had. Naar zijn inzien had de Regering de strekking niet gevat van de aanmerking die in het voorloopig verslag gemaakt was. Het was der Kamer wel bekend dat de plattelands schutterij op het papier bestond; doch de Kamer was van meening dat de keuze der personen niet altijd zoodanig was geschied, dat men in de meeste provincien, indien het noodig ware niet zoodanig gebruik van dit krachtig middel tot verdediging des Lands zou kunnen maken als wel wenschelijk was. Nu moge de toestand thans beter zijn dan in 1830, omdat de organisatie was op het papier; maar wanneer de plattelands schutterij morgen mobiel werd verklaard, zou men op dezelfde inconvenienten als in 1830 stuiten. Men moest zich daaromtrent geene illusien maken en daarom betreurde hij het dat men nog altijd de wetten op de militie en schutterij wachtende was. Wat het principe der voordragt betrof, daarmede kon hij zich volkomen vereenigen, doch hij kon niet ontveinzen dat er een soort van verwarring bestond, doordien gelijksoortige aanvragen tweemalen herhaald werden, eens in de tegenwoordige voordragt en eens in de latere, die nog door de Kamer behandeld moest worden.

De heer *Mackay* sloot zich ten aanzien van het punt der schutterijen bij den voorgenoemden spreker aan. Ook hem was het niet onbekend dat er eene zekere organisatie op het papier bestond, maar het denkbeeld was dat de schutterij meer in verband tot het leger moest worden gebragt en tot dus ver was dit niet geschied. Tegen de wet zelve had hij de bedenking dat niet minder dan *f* 3,119,000 werden aangevraagd als aanvulling voor behoeften voor de schutterij. Die aanvulling scheen hem ontzaggelijk groot toe; had men dan vroeger volstrekt niet op die groote leemte gelet? En nu had hij eene vraag. Niets mogt beletten ons krijgsmaterieel in een behoorlijken toestand te brengen, maar moesten nu voor 48000 schutters te gelijk en in eens alle behoeften worden aangeschaft? Moesten bijv. in eens voor *f* 14000 knipmessen aangekocht worden? Moesten 48000 haarkammen worden gekocht? Misschien waren die laatste voorwerpen noodig zoodra onze schutters bij de soldaten in de kazerne ingelegerd werden. Hoeveel tijd zou de groote massa laken, voor 48000 schutters benoodigd, niet moeten blijven liggen en welligt blootstaan aan een kleinen vijand die zeer gevaarlijk is, aan de mot. Hij vroeg dus of van het volle crediet gebruik moest worden gemaakt, dan of naar gelang van de behoeften, de gelden besteed zouden worden.

De *Minister van Oorlog* verklaarde dat ook hij de voordragt zou beschouwen als een crediet hetwelk de Staten-Generaal verleenen aan de Regering om te voorzien in die behoeften die steeds in vredestijd in de Rijks magazijnen moesten aanwezig zijn, maar als een credietwet waarvan gebruik zal gemaakt worden (Hilariteit), doch die nimmer als een blijvende post op de Staatsbegrooting kan worden aangemerkt. Wat betreft de opmerking van den heer Storm van 's Gravesande betrekkelijk de dubbele aanvraag van gelijksoortige posten in twee wetsontwerpen, herinnerde de Minister hoe hij reeds in de zitting van 6 mei jl. had medegedeeld dat het tegenwoordig ontwerp reeds voor lang in gereedheid lag, ten einde te voorzien ten allen tijde in de behoeften. Met leedwezen had de Minister de opmerking vernomen van den heer Mackay ten aanzien van de noodzakelijkheid waarin onze schutters zouden komen om zeker voorwerp te gebruiken, wanneer zij bij de militie werden ingelijfd. De Minister moest dit verwijt van de soldaten afwerpen; zij waren in dienst, en wanneer zij daaruit ontslagen werden, zindelijk en rein; en wanneer al eenige onreinheid bestond, dan lag dit aan de oudheid en bouwvalligheid der gebouwen waarin de soldaten huisvestten.

De heer *Mackay* antwoordde hierop, dat hij de soldaten niet bedoeld had maar wel degelijk van de kasernen gesproken had, en dat hij dus ook hierop de aandacht des Ministers vestigde. Overigens had hij op zijne vraag betrekkelijk het gebruik dat van het crediet gemaakt zou worden, geen antwoord ontvangen.

De *Minister van Oorlog* antwoordde dat de fondsen langzamerhand zouden worden gebruikt, ook omdat onze binnenlandsche fabrieken niet in staat waren zoo groote massa's laken in eens te leveren en het de bedoeling was zoo veel mogelijk de voordeelen der leverantie aan de binnenlandsche industrie te gunnen.

De *Minister van Binnenlandsche Zaken* meende te moeten herinneren dat, wanneer hij van de organisatie der schutterijen gesproken had, als beter te zijn dan in 1830 en 1831, hij daarmede niet had bedoeld dat de organisatie volkomen was. Hij geloofde inderdaad dat in het kader der onderofficieren groote verbeteringen waren aan te brengen, doch dat dit niet anders dan met zeer groote kosten geschieden kon. Eene nieuwe wet op de schutterij was daartoe niet voldoende. Hij gaf overigens de verzekering dat aan de wet op de militie ijverig werd voortgewerkt en dat na voltooijing daarvan men de wet op de schutterijen onder handen zou nemen. Hij voor zich geloofde dat het hoofddoel van de wet op de schutterijen zijn moest, de tucht geregeld en spoedig te doen plaats hebben en de plattelandsschutterijen gelegenheid tot betere oefening te geven; doch dit alles zou niet zonder groote kosten te verkrijgen zijn.

De algemeene beraadslaging werd gesloten.

Bij het onder-art. 10 van art. 1 had eene kleine gedachtenwisseling plaats tusschen den heer Storm van 's Gravesande en den Minister van Oorlog over de berekening van het benoodigde getal zadels, die geene bijzondere vermelding verdient.

De onder-artt. 11, 13, 17 en 20 van art. 1 werden zonder discussie en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Bij onderart. 21 van art. 1 (materieel der artillerie enz.) wees de heer Storm van 's Gravesande op de door hem bij het verslag gevoegde nota, de strekking hebbende om aan te toonen de noodzakelijkheid, om de geweren met gladde loopen van trekken te voorzien, en hij herinnerde dat de Minister daarop had geantwoord, dat daarmede thans proeven genomen werden. Hij betreurde het dat men hier te Lande nu eerst proeven nam omtrent hetgeen overal elders reeds was ingevoerd. Men zou zich deze traagheid te laat beklagen, wanneer de vijand daar was; hij noemde dat onvergeefelijk en het zou komen ter verantwoording van dezen Minister of van anderen, wie er dan ook de schuld van hebben mogt; en dit te meer omdat alle deskundigen van de mogelijkheid en noodzakelijkheid dezer verandering doordrongen waren.

De *Minister van Oorlog* meende dat het te ver ging hem te beschuldigen als de eenige persoon te zijn in den Lande, die zich tegen het denkbeeld van alle deskundigen verzette, om slechte versleten geweren te voorzien van trekken. Hij had vroeger gezegd en herhaalde het nu nog, dat dit een maatregel zou zijn die pernicieus was in zijne gevolgen; want dat bij gebruikte gladde loopen, de loop, bij de minste omvalling van het geweer onbruikbaar en het schot zeer onzeker zou worden. Er was nog een gewigtige reden, waarom hij tot den maatregel niet overging. Door het aannemen van een verschillend kaliber kon ligtelijk verwarring bij de uitdeeling van ammunutie ontstaan; geheele regementen konden daardoor op een gegeven oogenblik buiten staat van verdediging gebragt worden. Daarenboven zou men, door de verandering van het groote in een klein kaliber eene geheel nieuwe school voor het leger moeten ontwerpen en de Minister vroeg, of daarvoor de tijdsomstandigheden gunstig waren.

De heer *van Hall* zou zich niet mengen in het geschil dat over de zamenstelling van het geweer ontstaan was, maar implicité was daarbij erkend dat verandering van het kaliber in het algemeen wenschelijk zou zijn, doch groote kosten veroorzaken. Nu wenschte hij den Minister in bedenking te geven voor die kosten niet terug te deinzen. Hij geloofde toch dat het in de Kamer geen tegenstand zou ontmoeten om onze soldaten van goede geweren te voorzien. Want het zou weinig baten indien wij geld uitgaven voor wapenen die aan de eischen des tijds niet voldeden en alzoo onze soldaten weerloos tegenover den vijand deden staan. Dat geld zou dan zijn weggeworpen. Hij gaf dus dit gewigtige onderwerp den Minister in nadere consideratie, en vertrouwde dat hij de noodige gelden daartoe, al was het bij eene derde wet, zou aanvragen.

De heer *van Nispen* drong er ook op aan, om te zorgen dat de Landskinderen die hun bloed voor het Vaderland veil hadden, althans voorzien werden met deugdzame wapenen, om zich met vrucht tegen den vijand te kunnen verdedigen.

De *Minister van Oorlog* verklaarde daarop dat voor zoo ver onze geweren met getrokken loopen voorzien waren, deze den soldaat het vertrouwen schonken dat zij een secuur vuurwapen bezaten, waarvan, bij voldoende oefening van den man, het schot op den afstand van meer dan 1000 passen zeker was.

De heer *van Nispen* merkte hierop aan, dat de Minister alleen sprak van de militie, doch dat het ook was de pligt der vertegenwoordiging om te zorgen dat onze landskinderen tegenover den vijand even goede wapenen bezaten als de overige soldaten.

De *Minister van Oorlog* erkende dat er voor de 48,000 schutters geene juistheidswapenen bestonden; dat echter achtereenvolgens zou worden doorgewerkt, doch dat men van buitenlandsche fabrieken alleen in geval van dringende noodzakelijkheid gebruik wilde maken, ten einde de binnenlandsche het voordeel der verandering te doen genieten.

Toen de heer *van Nispen* daarop andermaal verklaarde nog niet gerustgesteld te zijn over de deugdelijkheid van het wapen onzer schutterij, stond de *Minister van Kolonien* op om ter geruststelling de mededeeling te doen, dat er eenige maanden geleden eene groote bestelling van vele duizende geweren voor het O. I. leger was gedaan; dat die geweren nog niet waren ingescheept en men ze dus vooreerst nog hier kon houden.

De heer *van Hall* merkte hier op aan dat de Minister van Kolonien eigenlijk eene comptabiliteits kwestie opwierp; want dat men hier sprak niet van kolonien maar van het Departement van Oorlog, en dat dit Departement niet anders aankoopen kan doen, dan krachtens geld door de Staten-Generaal verstrekt. Hij kwam bovendien op de zaak zelve terug, en drong er nog eens op aan dat de Regering zorg droeg, dat onze schutterijen ten spoedigste van goede wapenen voorzien werden.

De *Minister van Oorlog* legde daarop de verklaring af dat nu het duidelijk was geworden dat het verlangen der Kamer was, dat de Regering het leger en de schutterijen met kracht en inspanning van juistheids wapenen zou voorzien, de Regering dit punt in nadere overweging zou nemen en dientengevolge een nieuw voorstel van wet aan de Kamer doen.

Doch nu stond de heer *van Hoëvell* op en merkte op dat hij slechts van twee leden het verlangen gehoord had krachtens hetwelk de Minister nu verklaarde een ontwerp van wet te zullen indienen. Hij hoopte dat de Minister zich op dezen weg van volgzaamheid niet zou laten leiden, maar dat de Minister van Oorlog zelfstandig zou blijven, vooral in deze tijden, waarin de Regering zelve meent groot gevaar voor het Vaderland te zien. Hij vertrouwde dat de Minister zijne eigene overtuiging zou volgen en niet de impulsie van anderen. Vaste wil was bovenal noodig, want wat was uit deze discussie gebleken? Uit de voordragt had men mogen veronderstellen dat er aan de uitrusting der schutterijen niets dan de kleeding ontbrak, maar wij hebben nu gezien dat ze ook geene geweren hebben. Spreker hoopte dus dat de Minister doortastend, maar met zelfstandigheid zou te werk gaan.

De heer *Dommer van Poldersveld* voegde zijne stem bij die van den heer Storm, betrekkelijk de noodzakelijkheid om de geweren van trekken te voorzien. Voor de kosten daartoe benoodigd zou hij niet terugdeinzen; want de man die een geweer had waarop hij niet vertrouwen kon was geen goed soldaat.

De beraadslaging over onder-art. 21 van art. 1 werd daarna gesloten verklaard.

Bij onder-art. 22 van art. 1 (materieel der genie) wees de heer L. D. Storm op de bezwaren in het voorloopig verslag ontwikkeld, tegen het plan der Regering om een kamp te Milligen op te rigten. Over de doelmatigheid van kampen zou hij niet spreken; doch hij gaf in overweging om dit onder-art. ten bedrage van *f* 350,000, uit de wet te ligten, omdat ook bij het tweede ontwerp tot verhooging van Hoofdstuk X eene gelijksoortige uitgave voorkwam, en men dan deze zaak in haar geheel kon behandelen. Voorloopig echter wilde hij wel zeggen, dat z. i. die *f* 350,000 veel nuttiger aan dringender zaken besteed konden worden. Welke deze waren zou hij in het comité-generaal ontwikkelen, hetwelk gewis bij de behandeling van het tweede ontwerp gehouden zou worden.

De *Minister van Oorlog* erkende dat het kamp te Milligen zelf niet behoorde tot het verdedigingsstelsel maar wel de oefeningen die in dat kamp gehouden zouden worden.

De heer *Storm van 's Gravesande* kwam op z[...] bedenking terug en betoogde dat Milligen voor [...] kamp ongeschikt was, daar men steeds kampen m[...] maken die ook in tijden van oorlog als zood[...] geschikt waren, en dit was met Milligen het g[...] niet. Het comité van defensie had verschill[...] plaatsen aangewezen als voor kampen geschikt, d[...] Millegin niet.

De heer *van Hoëvell* vond in de zaak van het k[...] te Milligen nog veel duisters. In de memorie [...] toelichting werd het aanleggen van kampen vo[...] gesteld als een ingrediënt van den oorlogstoesta[...] maar in de memorie van beantwoording werd [...] oefeningsplaats Milligen daarvoor in de plaats [...] schoven. De zaak moest dus nog eens gro[...] worden onderzocht. Ook hij verzocht dus de[...] post te doen vervallen, om het onderwerp bij de [...] handeling der volgende wet met naauwgezetheid [...] kunnen overwegen.

De *Minister van Oorlog* verklaarde dat er tussc[...] de Memorie van toelichting en de Memorie [...] beantwoording geene tegenstrijdigheid bestond, w[...] de Regering was niet zeker welke kampen zou[...] worden opgerigt; dit hing van de tijdsomstandighe[...] af. Wanneer de omstandigheden niet direct v[...] derden de inrigting van strategische kampen, [...] moesten de troepen in een kamp geoefend word[...] eerst bataillons en daarna divisien, want ons leger [...] voor groote oefeningen nog niet vatbaar. Daa[...] moesten verschillende ligtingen in den wapenha[...] geoefend worden.

De beraadslaging over onderart. 22 van art[...] gesloten zijnde, werd dat onderart. *verworpen* [...] 42 tegen 21 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Twist, Meyli[...] Dirks, Poortman, Bieberstein, Storm, van Wint[...] hoven, Hoynck, Hengst, ten Cate, van Eck, St[...] van Nispen, van der Linden, Wintgens, ... Dul[...] Heemskerk, van Hoëvell, Begram, Beens, van Zuyl[...] van der Veen, Wijbenga, Gevers, Idserda, Ki[...] Olivier, Luyben, de Poorter, Jespers, van Heukel[...] van Akerlaken, Dommer, van Heiden Reinestein, [...] van der Poel, van Deinse, Westerhoff, Meeussen, [...] Hall, Betz en Taets van Amerongen.

Bij onderart. 30 van art. 1 drong de heer *St[...] van 's Gravesande* aan om de kleeding der schutter[...] meer in overeenstemming te brengen met die der mil[...] en vooral om het kruisbandelierstelsel te doen v[...] vangen door het gordelstelsel, omdat de oorlog in [...] Krim had aangetoond dat het kruisbandelierstelsel [...] Fransche voltigeurs tot mikpunt van de Russen gest[...] heeft. De *Minister van Oorlog* verklaarde hierop [...] de invoering van het gordelstelsel voor de troe[...] onder de wapenen, bijna was afgeloopen, dat men [...] daarna zou invoeren voor de reserve en eindelijk v[...] de schutterijen.

Niemand meer het woord verlangende, werd [...] ontwerp van wet in stemming gebragt en aangeno[...] met 59 tegen 4 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Eck, Idserda, King[...] en Storm.

De Voorzitter deelt mede dat het eindverslag ge[...] is van het wetsontwerp tot verlenging van den die[...] tijd der ligting van 1854 en de Vergadering bes[...] op voorstel des Voorzitters, om over dat ontwerp [...] beraadslagen morgen ochtend ten 11 ure.

De openbare vergadering wordt daarna verand[...] in comité-generaal, om de notulen vast te stellen [...] het verhandelde in het comité-generaal van vrij[...] 6 mei jl.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.